

Kolsrud
SM 1123

Pris: 40 Dre.

Forskjel

intellem

Statskirken og Methodistkirken Troeslære.

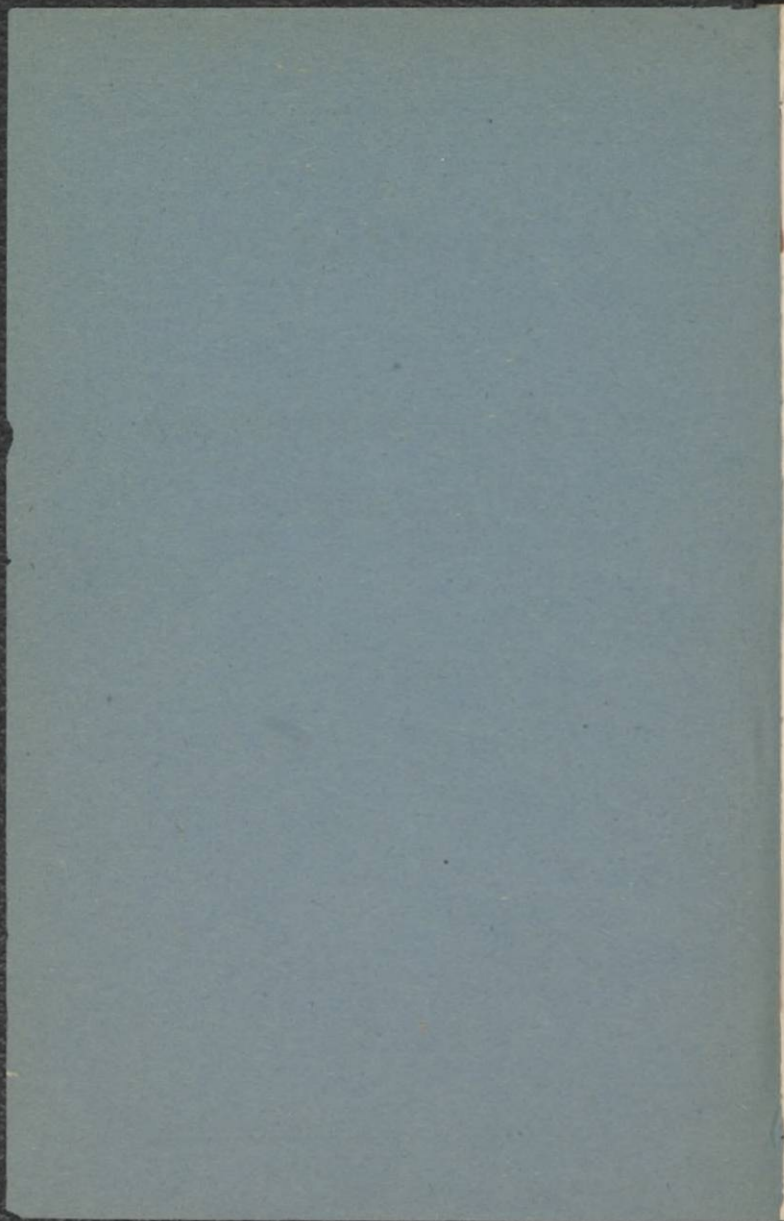
Fremstillet i nogle Foredrag ved

A. Hansen.

2det Dplag.

Kristiania 1883.

Forlagt af „Den religiøse Traktatforening“.

Forskjel

imellem

Statskirkens og Methodistkirkens Troeslære.

Fremstillet i nogle Foredrag ved

A. Hansen.

2det Dplag.

Kristiania 1883.

Forlagt af „Den religiøse Traktatforening“.

75c 20 3540

Historie

medlem

Statistikens og Økonomikens

Statistik

Den religiøse Traktatforening

1882

1882

Trykt i „Den religiøse Traktatforening“'s Bogtrykkeri.

Forord.

For et Par Aar siden fandt jeg det fornødent ved nogle Foredrag at imødegaa og tilbagevise en Del Smaaafskrifter, hvormed forskjellige Forfattere paa en mindre sandhedskjærlig Maade angreb og forvente vor Kirkes Lære og Institutioner. Ved et Par Leiligheder lovede jeg da, at jeg senere skulde holde nogle Foredrag med Hensyn til Forskjellen imellem Statskirkens og Methodistkirkens Lære. Efter at dette var gjort, har jeg flere Gange og af mange Benner været opfordret til at lade ogsaa disse Foredrag trykke, for at de kunde blive tilgængelige for dem, der maatte ønske at gjøre sig bekendte dermed. Da jeg ikke er nogen Ynder af Strid og mener, at det, som er fornødent at vide til Salighed, er saa klart og ensfoldigt fremstillet i Guds Ord, saa en Daare ikke behøver at fare vild, og da Guds Folk i Almindelighed er enige om de Sandheder, som er væsentlig fornødne for vort evige Vel, har jeg ikke anset det magtpaaliggende at efterkomme mine Benners Opfordringer. Naar det alligevel nu sker, er det efter gjentagne Opfordringer ikke alene af enkelte Personer, men af et nylig afholdt Kredsmødes samtlige Medlemmer.

Med Hensyn til Foredragene har jeg kun at bemærke, at de var udarbejdede og holdte medens jeg samtidig var optaget af mange andre Gjøremaal, ligesom de ofte blev afbrudte ved mine Reiser. De gjengives nu her, som de var nedskrevne for nævnte Anledning. Min Bøn til Læseren er,

at han for Læsningen af disse Blade vil søge at frigjøre sit Hjerte fra Fordomme og Partisind og under samme i Bon til Gud kun vil traagte efter at komme til Kundskab om hvilken Lære, der mest nærmer sig Sandheden i den Hellige Skrift. Lad ham som for Herrens Nafn prøve alt og beholde det gode.

Om nogen vildfarende eller vaklende Sjæl, ved disse Foredrag og under den Helligaands Ledning, bliver fort til at se, kjende og annamme den Sandhed, der leder til Liv og Gudsfrygtighed, da er Maalet naaet, og min Sjæl skal derfor prise Herren. I Haab om Muligheden af at naa dette, overgives herved dette lille Skrift til den tænkende Læfers Overveielse.

Udgiveren.

Den apostoliske Troesbetjendelse.

Første Fordrag.

Da man i Statskirken synes at lægge saameget Bægt paa den rene Lære, og da Ordene „rent Ord og rene Sakramenter“ bruges som et Slags kirkeligt Felt-raab for dermed ligesom at betegne, at man i Statskirken Troesbetjendelse og kun der har det rene Ord og den uforfalskede Lære, medens man i alle andre Kirkesamfund har mere og mindre Vildfarelser — kan det ikke alene være af Interesse, men ogsaa tilbøielig en Nødvendighed at undersøge Sagen for at komme til Kundskab om, hvorvidt det virkelig forholder sig saaledes. Da Methodisternes Troeslære fra Statskirken Side uafslædig angribes og uden videre stemples som falsk og vildfarende, vil vi i det efterfølgende betragte nogle Punkter af begge Samfunds Lærebegreb og ved Hjælp af Skriftens Lys undersøge, hvor Vildfarelsen findes.

Idet vi erkjender, at et Kirkesamfunds Lære ikke kan bestemmes efter enkelte Personers mundtlige eller skriftlige Udtalelser, men kun efter Samfundets anerkjendte eller authoriserede Skrifter, vil vi i de efterfølgende Undersøgelser kun benytte os af saadanne.

Det første vi møder med i Statskirkens symbolste Bøger er „de apostoliste Troesartikler“ eller, som de ogsaa kaldes, „den apostoliste Bekjendelse.“ Om denne Bekjendelse har der været, og er der fremdeles ikke saa liden Strid indenom den lutherste Kirke, nemlig imellem de saakaldte Grundtvigianere og John-sonianere. Omendstjønt disse Partier strider heftigt imod hinanden og det om meget væsentlige Punkter, paaberaaber de sig dog fra begge Sider Luther, og mener hver især at være de mest ægte Lutheranere.

Methodistkirken saavel som den norske Statskirke erkjender og fastholder de i disse Artikler fremholdte Lærepunkter med Undtagelse af det Led i den 2den Artikel, der handler om Kristi Nedfart til Helvede. Den biskoppelige Methodistkirke har i den nævnte Artikel ikke Ordene „nedfor til Helvede.“ Man har ofte bebreidet vor Kirke for ikke at have dette Sted af Bekjendelsen med, og det har endog flere Gange været fremholdt som Bevis for, at der var en stor Mangel ved vor Lære. Da det altsaa viser sig, at der her er nogen Forskjel imellem disse Kirkers Bekjendelse, maa vi for at forklare Grunden hertil gaa nærmere ind paa Sagen. Vi skal da først undersøge, hvad Grund Statskirken bygger denne Lære paa, og dernæst de Aarsager, der kan tale for, at Methodistkirken ikke har dette Led i Artiklen.

Den norske Statskirke tror og bekjender, at vor Frelser, Jesus Kristus, efter at han var død og begravet, og før han paa den tredie Dag opstod fra de Døde, „nedfor til Helvede“. Den grunder denne sin Tro dels paa at denne Lære har sin Oprindelse fra Guds Ord, dels paa at disse Artikler er et Værk af Herrens Apostler, og at følgerig ethvert Ord ikke alene er rigtig, men at det er ligesaa urigtigt at forandre eller tage bort noget

af dem, som det vilde være at forandre eller tage bort noget af Guds Ord i Bibelen. Om denne sidste Anskuelse slutter fornemmelig Grundtvigianerne sig. Der hersker saaledes tilsyneladende blandt Lutheranerne en fuldkommen Enighed om, at Kristus virkelig har faret ned til Helvede.

Bed en nærmere Udvikling af denne Lære kommer man imidlertid ind paa forskjellige Veie, og man mærker at forskellige Anskuelser gjør sig gjældende. Man møder med flere Meninger, om hvad man skal forstaa med Helvede. Somme mener, at dermed skal kun forstaaes de Dødes Rige, det er det Sted, hvortil Sjælene hengaar efter Døden, de Ubodfærdige til sit Sted i Kval og Pine og de Troende til Paradiset, og at Frelserens Sjæl da ifølge denne Anskuelse har gaaet hen til de frelste Aander i de Dødes Rige. Andre har ment, at Kristus for ned til de fordømte eller ulykkelige Aanders Opholdssted, og atter andre har troet, at med Kristi Nedfart til Helvede menes kun, at han i Gethsemane led Helvedangest og Sjælevaler.

Der er heller ikke Enighed, naar Spørgsmaalet dreier sig om, hvorledes han nedfor. Nogle mener, at kun Kristi menneskelige Sjæl var i Helvede, andre, at han for til Helvede med Sjæl og Legeme i Forening, og atter andre, at han som Gud og Menneffe med Legeme og Sjæl var der. Der har ogsaa været forskellige Meninger om Tiden, naar han nedfor. Som foran bemærket, har nogle tænkt, at Nedfarten kun skulde bestaa i Sjæleangsten i Gethsemane, og at altsaa Nedfarten skede før Døden; andre har ment, at den skede efter Opstandelsen i de 40 Dage før hans Himmelfart, og atter andre, som Artiklen har det, efter Begravelsen men før Opstandelsen. Endelig er der forskellige Meninger om, hvad Frelseren udrettede i Helvede. Naar

han saaledes farer derhen, maa han have noget at udrette. Der fortælles os, at Kristus er „nedfaren til Helvede“ og at han blandt andet har „forstyrret Helvedes Magt og frataget Djævelen al hans Magt,“ at Kristus „har begivet sig til de Fordømtes Sted, vist sig til Skræk for de fordømte Aander og Sjæle og forstyrret for Djævelen hans Rige.“ En lærer, at Kristus i Helvede „viste den Seier, han havde indlagt sig over Djævelen;“ en anden, „at han ved Siden af dette, prædikede for Aanderne som var i Forvaring;“ og endelig en tredje: „at han prædikede Evangelium“ for disse Aander. Vi ser saaledes, at man ikke er saa ganske enig, naar det kommer til Udviklingen af denne Være.

Som allerede nævnt, har den biskoppelige Methodistkirke ikke Ledet om Nedfarten til Helvede i den apostoliske Bekjendelse, og vi gaar nu over til at betragte de Omstændigheder, der kan være Aarsag dertil.

Hvad der skal opstilles som Gjenstand for den Tro, der ubetinget kræves for at blive døbt eller være en Kristen, bør ikke være andet, end hvad Guds Ord tydelig lærer som nødvendig at tro til Salighed. Væren om Nedfarten til Helvede er ikke af den Bestaaffenhed. Det kan ikke siges, at Troen derpaa er fornøden til Salighed, heller ikke at denne Være er klart fremstillet i Guds Ord; thi der findes efter vor Formening ikke et eneste Skriftsted, som tydelig lærer, at Kristus efter sin Død og før sin Opstandelse har faret ned til de usalige Aander i Helvede. Biskop anføres nogle Skriftsteder, der vel kan synes at støtte Væren, men de er meget dunkle og kan godt forklares, uden at der siges noget om denne Nedfart til Helvede.

Man har anført Salm. 16, 10: „Du skal ikke forlade min Sjæl i Helvede,“ som et af disse Steder.

At her tales om Kristus kan ikke nægtes, men det er klart af Petri Tale paa Pintsfedagen, naar han gjentager Davids Ord, at han forklarer dem som kun anvendelige paa Kristi Død og Opstandelse. Han siger: „Efter som han da var en Profet og vidste, at Gud havde svoret ham med en Ed, at han vilde af hans Lænders Frugt efter Rjødets opreise Kristum til at sidde paa hans Trone, saa han forud og talede om Kristi Opstandelse, at hans Sjæl ikke skulde lades i de Dødes Rige ei heller hans Rjød se Forraadnelse,“ Hvad her ligefrem siges, er altsaa dette, at ved Jesu Død gik vel hans menneskelige Sjæl til Hades, det er de Dødes Rige — hvilket her blot kan antages at være de salige Sjæles Opholdsted eller Paradiset, hvor Røveren blev lovet at faa være med ham den Dag, han døde, — og hans Legeme blev vel lagt i Graven; men Sjælen skulde ikke forblive i de Dødes Rige, og Legemet skulde ikke se Forraadnelse i Graven, thi, siger Apostlen, „Denne Jesum opreiste Gud, hvortil vi alle ere Bidner.“ Her er da ikke Tale om nogen Medfart til Helvede uden forsaavidt, at man vil kalde Graven eller de salige Lænders Opholdsted Helvede. Der er ligeledes til Forsvar for den ansførte Lære ansført Ef. 4, 9: „Men det han opfor, hvad er det, uden at han og først nedfor til Jordens lavere Egne.“ Idet Paulus her refererer til Salm. 68, 19. taler han om Kristus og hans triumferende Tilbagegang til Faderen og ligner ham ved en af Oldtidens Seierherrer, der kommer med sine overbundne Fiender som Fanger efter sig, og idet han kommer hjem, uddeler Gaver til sit Folk. Jesus kom fra sin høie Herligheds Trone ned til en syndig og ulykkelig Verden, til dens nederste Steder, — til Forsmædelse, Lidelser og Død, ja, Korsets Død og Gravens mørke Bolig; men den, som saaledes nedfor, han

opfor igjen og fra sin Herligheds Trone uddelte han Aandens ypperlige Gaver i en rig Fylde over sit Folk, som det skede paa Pintsjedagen. Vi finder derfor heller ikke i dette Skriftsted noget afgjørende Bevis for, at Kristus er nedfaren til noget andet Helvede, end det, hvorom Petrus talte, nemlig Graven og de forløste Sjæles Opholdsted. Et tredie Skriftsted, som meget ofte anføres til Bevis for Lærens Sandhed, er 1 Pet. 3, 19. 20. „I hvilken han og gik bort og prædikede for Aanderne som var i Forvaring, som forud var gjenstridige, der Guds Langmodighed ventede i Noæ Dage, da Arken byggedes, i hvilken saa, nemlig otte Sjæle blev frelst i Vand.“ Petrus taler her om Kristi Død og hans Opstandelse ved sin evige Guddoms Aand; og siger: han „led Døden efter Rjødet, men blev levendegjort efter Aanden, i hvilken“ Aand — hans evige Guddoms Aand, der opreiste det døde Le-geme — „han og gik bort og prædikede“ — ved Noæ i 120 Dage — „for Aanderne, som var i Forvaring“ — der levede i Noæ Dage og havde været ulyhige mod Gud og gjort sig skyldige til For-dømmelse ifølge hans retfærdige Lov. Men Gud tøvede med Straffen for at se, om de vilde ombende sig; og „Guds Langmodighed ventede“ i 120 Aar, som var dem tilstedet for dette Niemed, i hvilken Tid de som dømt Forbrydere omtales som „i Forvaring“ — fængslede ved Guds strenge Retfærdighed, idet han ventede enten paa deres Ombendelse eller paa Udgangen af den bestemte Prøvetid. At Guds Aand stræbte med, overbeviste og straffede Noæ Samtidige er klart nok af 1 Mosb. 6, 3: „Min Aand skal ikke trætte med Mennesket evindeligen, eftersom ogsaa han er Rjød; og hans Dage skal være 120 Aar.“ Det var ved denne Aand, at Noa blev en „Retfærdigheds Prædiker“ (2

Bet. 2, 4.) og „fordømte Verden,“ (Ebr. 11, 7.) som ikke vilde tro, førend Guds Brede — den guddommelige Straf — kom over dem til det yderste. Der har været gjort Indvendinger mod denne Forklaring, paa Grund af at her staar, at Kristus prædikede for „Aanderne“ og at dette ikke kunde siges om dem, der levede i Noæ Dage, og for hvem han prædikede. Det er sandt, at de var Mennesker i Kjød, men Kristi Aand, som var i Profeterne (1 Pet. 1, 11.) og sølgelig i Noa, prædikede ikke til de kjødelige Vægsener, men til Aanderne — Sjælene, som var i dem, og som var gjenstridige og ikke vilde tro Kristi Ord talt ved Noa. Petrus siger ikke, at Kristus gif til Helvede og prædikede, heller ikke, at han gif derhen med Vægsener og Sjæl og ligesaa lidt, at han gjorde dette, efter han var begravet, og før han opstod fra de Døde. At han i sin Guddoms Aand gif hen og prædikede for Aanderne, der var gjenstridige i Noæ Dage, kan, uden at gjøre Bold paa Teksten, forklares saaledes, at Kristus derved ikke bringes til at fare til Helvede, Vi finder derfor heller ikke i dette Skriftsted noget Bevis for den omhandlede Være.

Da vi antager, at alt, som er fornødent at vide og tro til Sjælens Frelse, er klart fremstillet i Guds Ord, bør det dunkle, omtvistede og ufornødne ikke sættes ved Siden af de klare, erkjendte og fornødne Sandheder, med Krav paa at vi skal tro dem for at kunne blive døbte og ansees som rette Kristne.

Men man vil maaste sige, at det har ikke meget at betyde, om ikke Kristi Nedfart til Helvede er tydelig fremstillet i Guds Ord, thi den apostoliske Bekjendelse er klar nok, og derefter maa Bibelen fortolkes. Vi har intet at indvende herimod, dersom det kan bevises, at Apostlerne virkelig har sammensat Bekjendelsen og det

Ord til andet, saaledes som den nu findes i Statskirken. Der har visselig været gjort forskjellige Forsøg paa at bevise dette, men det har aldrig villet lykkes. Dvertimod er det ved historiske Kjendsgjerninger gjort mere end sandsynligt, at Bekjendelsen er en efter Apostlernes Tid sammensat kort Fremstilling af vigtige Sandheder uddragne af den hellige Skrifts Lærdomme, og der er ingen Tvivl om, at den har undergaaet adskillige Forandringer, og at især Ledet om Nedsarten til Helvede er tilføjet i en senere Tid. Vi skal i denne Henseende tillade os at henvise til Dr. Casparis Undersøgelser og Afhandlinger over dette Emne, og ligeledes til Professor G. Johnsens Oplysninger i Anledning af Rand. Arvesens Angreb paa Prof. Caspari. (Morgb. for 17de Novbr. 1862). I den Bekjendelse, som blev brugt ved Daaben i Menigheden i Jerusalem ved Midten af det 4de Aarhundrede, fandtes ikke Ledet om Nedsarten til Helvede. I hele den østerlandske Kirke har der fra Begyndelsen og lige indtil den Dag i Dag aldrig været et Ord i Bekjendelsen om denne Lære. Heller ikke fandtes Ledet om Kristi Nedsart til Helvede i den Bekjendelse, som brugtes i den romerske Kirke endnu i Aaret omkring 400, og fra denne Kirke har vi modtaget Bekjendelsen. Det er derfor udenfor al Tvivl, at Ordene „nedsfor til Helvede“ er af den romerske Kirke tilføjet i en senere Tid. Naar dette Led i Bekjendelsen altsaa oprindeligt ikke fandtes i den, er der ingen Hjemmel for, at det er apostolisk, og da Læren deri neppe har nogen Grund i den hellige Skrift, maa Methodistkirken og enhver anden Kirke have Ret til at udelade de tilføjede Ord. Methodistkirken vil ikke tvinge sine Medlemmer til at tro noget saa tvivlsomt, eller fordre Troen paa dette som en nødvendig Betingelse for at blive døbt eller være Medlem af Kirkesamfundet.

Bed nu at gaa over til at betragte Udviklingen af denne Lære skal vi se, i hvilke Banskkeligheder man indvikler sig, naar man ikke har Guds Ord til sin Veileder.

I Konfordinabogen Side 352 læser vi: „Blandt nogle Theologer, som bekjender sig til den augsburgske Konfession, har der ogsaa været Strid om denne Artikel: (Nedfarten til Helvede) om naar, og paa hvad Maade den Herre Kristus efter vor ensfoldige kristelige Tro er nedfaren til Helvede, om det er skeet før eller efter hans Død — ligesaa, om han har gjort det efter Sjælen alene, eller efter sin guddommelige Natur alene, eller med Legeme og Sjæl, aandeligt eller legemligt — ligesaa, om denne Artikel hører med til Kristi Lidelse eller til hans herlige Seier og Triumf.“

Der har ogsaa været forskellige Meninger om, hvad dette Helvede har været for noget, og hvad Kristus der har udrettet. Med Hensyn til Bestaffenheden af det Helvede, hvortil Kristus nedfor, har nogle ment, at det vil sige: „han led en Sjæleangest lig de for-dømte dels i Gethsemane, dels paa Korset før sin Død.“ Ogsaa Luther, siger W. A. Wegels, synes i Forklaringen over Jon. 2, 3. (vistnok modsat hans Mening andre Steder) „at antage Jesu Nedfart til Helvede som et Udtryk for hans Sjæleangest før sin Død.“ Dette har ligeledes været Hans Nielsen Hauges Mening. I sin „Forklaring over Loven og Evangelium“ siger han paa Side 45, hvor han forklarer den 2den Artikel: Men at han for til Helvede, det var før hans Død i den Helvedes Sjæleangest, som han havde i Gethsemane Have og siden paa Korset da han raabte: „Min Gud, min Gud, hvi har du forladt mig!“ da nedfor han til Helvede.“

At Jesus led Helvedes kvaler i Gethsemane og paa

Korsfætt, derom kan ikke tvivles, thi Skriften vidner om, at hans Lidelser var store, og dersom der ikke mentes noget andet med Kristi Nedfart til Helvede, saa var derpaa intet at sige, men det er aabenbart, at Statskirkenes Være om dette Punkt ikke stemmer hverken med det anførte efter Luther eller med Hauges Forklaring.

Med Hensyn til hvorledes Kristus har fareet til Helvede, om blot i sin guddommelige Natur, eller alene med Sjælen, medens Legemet laa i Graven, eller med Sjæl og Legeme i Forening har der, som allerede nævnt, ogsaa været forskjellige Meninger. Naar man har sagt, at Kristus har været i Helvede blot efter sin guddommelige Natur, det er den Aand, der opreiste hans Legeme fra de Døde, da har man ikke sagt noget, thi efter sin guddommelige Natur er han altid allevegne, saa at vi maa sige med David: „Farer jeg op til Himlene, da er du der, og reder jeg Seng i Helvede, se, da er du der.“ Ja, vi kan sige, som Gud havde han aldrig været detsfra, thi han er en allestedsnærværende Gud. Naar man siger, at Kristi Sjæl var i Helvede, medens Legemet var i Graven, saa er dette vistnok sandt, dersom man med Helvede eller de Dødes Rige kun mener Paradiset eller de salige Sjæles Opholdsted, thi Kristi Sjæl var ikke i Graven, heller ikke var han i egentlig Forstand endnu „opfaret til Himlen.“ Men dersom ikke Legemet var med, saa var det ikke ham, der døde og blev begravet, som nedfor til Helvede, som Artikelen siger, men kun en Del af ham og det kun den Del, der hverken døde eller blev begravet. Omendstjont denne Mening har været varmt forsvaret, har den dog sine store Vanskeligheder, idet den kommer i Strid med selve Artiklen, som den skal forklare. Nei man maa nok nødes til at bekjende med Konfordinabogen Side 440, at „den hele Person,

Gud og Mand, efter sin Begravelse er nedfaren til Helvede." Men her møder vi igjen med store Vanskeligheder. Dersom Kristus nedfor til Helvede med Sjæl og Legeme, da maatte det ske efter hans Opstandelse fra de Døde, thi Sjælens Forening med Legemet, og Menneskets Forening med Guddommen indbefatter uimodsigelig en Opstandelse fra de Døde. Men vi har allerede seet, at Artiklen sætter Nedfarten til Helvede foran Opstandelsen, og Læren bliver da selvomdfigende. Siger man fremdeles, at Kristus efterat have været i Helvede kom tilbage til Graven, saa maa han have været der paa Paaskestemorgen enten levende eller død — om levende, da skete paa Paaskestemorgen ingen Opstandelse fra de Døde, men kun en Udgang fra Graven — om død, saa maa Kristus have været to Gange død og to Gange levendegjort, men begge Dele er mod al Kristentro. Vil man sige, at man uden at gjøre Indbendinger blot ensfoldig skal tro, at Kristus efter sin Død og kort før sin Opstandelse er bleven levendegjort og er nedfaren til Helvede, da erkjender vi, at vi ensfoldig bør tro dette, dersom det kan bevises at være Skriftens Lære; men vi er ikke saa ensfoldige, at vi kan tro alt, hvad der siges os; vi vil først undersøge om det, der læres, kan stadfæstes med et: „Saa siger Herren." Enhver af de nævnte Forklaringer om hvorledes Kristus nedfor til Helvede synes at stride enten mod selve Artiklen eller mod den Hellige Skrift. Vi har allerede seet, at der ogsaa har været afvigende Meninger med Hensyn til Tiden, naar Frelseren „nedfor til Helvede." De, der antager, at Nedfarten kun bestod i Lidelsen i Gethsemane og paa Korset, sætter den før Døden, hvilket er imod Artiklen. Nogle har for at undgaa Vanskeligheden med to Opstandelser troet, at Nedfarten til Helvede først skede efter Opstandelsen,

naar Sjæl og Legem var forenede, og under de 40 Dage imellem Opstandelsen og Himmelfarten. Dette kan synes nok saa rimeligt, thi man ved jo ellers ikke, hvor Frelseren opholdt sig i al denne Tid, ligesom man kan tænke sig, at de to Nætter og den ene Dag, han laa i Graven, var en kort Tid, naar noget skulde udrettes blandt de utallige ullykkelige Aander i de Dødes Rige, især naar man betænker, at han ogsaa i denne Tid skulde være med Røveren i Paradiset. Men her møder os igjen den Vanskelighed, at Artiklen sætter Tiden for Nedfarten før Opstandelsen, og derfor maa ogsaa denne Anskuelse forkastes. Eller vil man, for paa en anden Maade at undgaa de tvende Opstandelser, sige: Kristus stod ikke op af Graven for at fare til Helvede, men gik ned igjennem den — da følger deraf, hvis han ikke har faret tversigjennem hele Kloden for at komme ud af Graven, hvilket er urimeligt — at Helvede maa være nede i Jorden, sølgelig være stabt med den og maa komme til at forgaa med den, naar der skal blive en ny Himmel og en ny Jord; men denne Tanke modsiges igjen af Skriften. Vil man endelig sige, at ingenting er umulig for Gud, saa svarer vi, at det er ikke derpaa, det kommer an, men Spørgsmaalet er, om Guds Ord giver os sikker Grund for den Lære, at Jesus er faren til Helvede efter sin Død og før sin Opstandelse fra de Døde. Vi tvivler ikke paa Guds Almagt, men paa at denne Lære har sin Grund i Guds Ord.

Det næste Punkt, som vi vil undersøge, er hvad Jesus udrettede i Helvede. Fra denne Side af Sagen vil man mere klart kunne se, hvad der i Artiklen egentlig skal være ment med Helvede. Det vil snart sees, at der ikke menes Lidelsen i Gethsemane eller paa Korset eller de salige Aanders Opholdssted i Dødsriget,

nemlig Paradiiset, hvor Frelserens mennesselige Sjæl ifølge hans egne Ord paa Korset uimodsigelig maa have været, men at her er Tale om Stedet, hvor de usalige Aander opholder sig, der hvor der er Graad og Tænders Gnidsel.

Med Hensyn til hvad Kristus har udrettet i Helvede, siges der os i Konfordiabogen Side 440, at Kristus „efter sin Begravelse er nedfaren til Helvede, har overvundet Djævelen, forstyrret Helvedes Magt og frataget Djævelen al hans Magt.“ At, hvor godt det var, og hvor godt det vilde blive, om dette var Sandhed! Tænk, om Helvedes Magt var forstyrret, om Djævelen var fratagen al Magt! Men det er desværre en aabenbar Bildfarelse. Apostlerne og mange af Guds Børn har isandhed erfaret, at Djævelen endog efter den her omtalte Tid har havt en stor Magt; ja han virker endnu kraftig i Bantrens Børn. Vi kan derfor i dette Stykke umulig tro Konfordiabogen.

Jakob Spenner siger i sin „Forklaring over den kristelige Lære,“ at „Kristus, efter at han igjen har taget sit Liv i Graven, har begivet sig til de Fordømtes Sted, vist sig til Skræk for de fordømte Aander og Sjæle og forstyrret for Djævelen hans Rige.“ Spenner har altsaa troet, at Jesus først opstod fra de Døde og saa gik til Helvede, (altsaa Medsarten efter Opstandelsen) og at han for derhen til Skræk for de fordømte og for at forstyrre Djævelens Rige. Hermed har han sagt os, hvad han troede, men ikke hvad Aretiklen eller Bibelen lærer. Der er slet ingen Grund for at tro, at Kristus er nedfaren til Helvede for at sætte Skræk i Djævelene eller de fortabte Sjæle; og med Hensyn til at han der forstyrrede Djævelens Rige, da kan det ikke være sandt, thi hans Rige er endnu vel

ved Magt, og mange staar ham trolig bi i at stride mod Lys og Sandhed.

En af Kirkedepartementet authoriseret Forklaring svares paa Spørgsmaalet:

„Hvad forrettede Kristus, da han nedfor til Helvede?“

„Han viste den Seier, han havde indlagt sig over Djævelen.“

Det er jo et ganske usfyldigt Svar, men har det nogen Grund i Guds Ord? At Kristus havde Magt over de urene Aander, viste han dem, medens han vandrede omkring, før han døde, saa det synes ikke at have været nogen Nødvendighed for ham at fare til Helvede for der at vise sin Seier over dem. Da Frelseren, efter at være bleven fristet af Djævelen, sagde: „Gid bort, Satan,“ da fornåm denne nok, at han var kommen ikast med sin Overmand. Omendstjønt Læren vel kan være usfadelig, kan vi dog ikke antage den, da den savner Støtte og Grund i Guds Ord.

En anden authoriseret Forklaring svarer paa samme Spørgsmaal: „Han aabenbarede den Seier, han havde vundet over Djævelen og prædikede for Aanderne som var i Forbaring.“ At Kristi Aand har prædiket for Aanderne, dette siger Guds Ord, men at han med Legem og Sjæl som Gud og Mand har gaaet ned til de fordømte i Helvede og der prædiket, derom tier Bibelen. Hvad kunde det vel heller hjælpe at prædike for de fordømte Aander? Havde de ikke nok med den prædiken, Abraham holdt, da han sagde, at der var et stort Svælg besættet imellem ham og dem, saa ingen kunde komme over og række dem endog en Draabe Vand for at læske en forsmægtet Tunge med. Kunde Kristi Prædiken om deres Gjenstridighed og evige Fordømmelse være dem til nogen Trøst? eller mon

han „nedfor til Helvede“ for at paaføre de fortabte endnu større Kvaler? Vi ser ingen Grund til at tro dette.

Men, siger en tredie af Kirkedepartementet autho-
feret Forklaring: „Han prædikede Evangelium for
Ulanderne, som var i Forvaring.“ Nu kommer vi maaste
til Opløsningen paa Gaaden. Det synes rigtignok at
ligne den kjærlighedsfulde Frelser, at han vilde gaa til
de fordømte i Helvede med et glædeligt Budskab; hans
Hjerte var altid ømt og medlidende, han ynkedes altid
over de elendige og græd ved at betragte deres Nød.
Vi kan derfor være tilbøielige til at tro, at naar Frel-
seren skulde reise noget Sted for at prædike for arme, lidende
Menneskefjæle, han da vilde prædike Evangelium — et
glædeligt Budskab. Men saa møder vi, hvad
der forekommer os at være uoverstigelige Vanstueligheder.
Vi spørger: Hvilket Evangelium prædikede Jesus for
de i Helvede forvarede Ulander? Han maatte, dersom
han prædikede Evangelium, vistnok forkynde det samme,
Paulus prædikede, thi Apostlen siger, at dersom han
eller en Engel af Himmelen prædikede et andet Evan-
gelium, da skulde Forbandelsen være over dem. (Gal.
1, 8.) Men det Evangelium, som Paulus prædikede,
er det, som Bibelen indeholder, nemlig at al Synd og
al Bespottelse kan for Kristi Skyld blive tilgivet frit
og uforskyldt, at hvo, som vil, kan komme, og at de,
som kommer, vil ingenlunde blive stødt ud. Har da
Jesus forkyndt dette Evangelium for de ulykkelige
Ulander i Helvede, saa maa det være muligt at blive
salige ogsaa for dem, som her var gjenstridige og forlod
Verden i Ubodfærdighed og Bantro. Men Bibelen
lærer, at alle, som ikke er vor Herres Jesu Kristi Evan-
gelium lydige, skal lide evig Straf; (2 Thef. 1, 8.
9.) og at de Ubodfærdige samler til sig selv „Brede

til Bredens og Guds retfærdige Doms Aabenbarelses Dag" (Rom. 2, 5.). Derfom, som det siges i denne autoriserede Lærebog, at Kristus nedfor til Helvede og der „prædikede Evangelium," det er: et glædeligt Budskab for de ulykkelige Aander, da indbefatter denne Prædiken uimodsigelig Muligheden af Ombvendelse, Tro og Frelse efter Døden.

Altsaa skulde det endelig komme dertil, at Læren om Ombvendelse efter Døden skulde flyde fra Læren om Kristi Nedfart til Helvede. Ja mærk hvad en lutherst Præst aabent har erklæret: „Jeg kan ikke se andet, end at 1 Pet. 3, 19 og 4, 6. staar i nøie Forbindelse og berettiger os til at antage og bekjende, at Kristus ved sin Nedfart til Helvede prædikede Evangelium for Syndere i den Hensigt at frelse dem, for at de ikke paa Dommens Dag skulde blive nedstyrtede i Gehennas evige Ild, der hvor intet Evangelium høres, hvorfra ingen Frelse gives evindeligt" „Jeg kan, som sagt, ikke andet end i hin Prædiken for de Døde se et Vidnesbyrd om Muligheden til Ombvendelse og Tro efter Døden." . . . „Jeg hverken kan eller vil gjenkalde, hvad jeg har sagt, men meget mere anse ethvert Angreb paa det væsentlige i hin Anskuelse som et Angreb paa Herrens Ord." (Wexels aabne Erklæring Side 45, 49 og 63.) At Læren om Ombvendelsen efter Døden saa aabent er bekjendt af en lutherst Præst, er vistnok allerede meget, men at denne Lære har fundet Veie til en af Kirkedepartementet authoriseret Lærebog for at benyttes ved Ungdommens Undervisning, er end mere betænkeligt. Vi vil bede, og vi vil haabe, at Methodistkirken evindeligt vil blive befriet fra en saa fordærvelig og farlig Lære.

Vi har ved denne Undersøgelse fundet som Resultat: 1) At Læren om Nedfarten til Helvede ikke kan be-

vises af Guds Ord. 2) At den apostoliske Bekjendelse idetmindste ikke Ord til andet er sammensat af Apostlerne. 3) At Ledet om Nedsfarten til Helvede er en senere Tilføielse. 4) At Udviklingen af Læren er vaklende, selvmodsigende og har ført til farlige Vildfarelser.

Da Læren ikke har utvivlsom Hjemmel i Guds Ord, da den ikke er apostolisk, da den leder til Forviklinger og Vildfarelser, da den ikke er fornøden til Salighed, bør den ikke have Plads i en Bekjendelse, som alle maa tro og antage for at blive døbte og være Medlem af Kirken. Methodistkirken bør derfor ikke lastes, om den ikke har optaget dette Led i den saakaldte apostoliske Bekjendelse.

Om Loven eller de ti Guds Bud.

Andet Foredrag.

Det er vor Hensigt i dette Foredrag at betragte Guds Bud for at paapege og forklare Aarsagen til den Forskjel, som her maatte findes imellem Statskirkens og Methodistkirkens Lære.

I den anden Mosebogs 19de Kap. læser vi om, hvorledes Herren paa Sinai Bjerg aabenbarede sig for Israels Børn, da han talede Lovens Ord til dem. Paa den Dag, da Herren forkyndte Folket Loven, var der „Torden og Lyn og en tyk Sky paa Bjerget, og en saare stærk Basuns Lyd, og det ganske Folk bævede, som var i Leiren. Og Mose førte Folket ud af Leiren, Gud imøde, og de blev staaende nedensfor Bjerget. Og Sinais Bjerg røg ganske for Herrens Ansigt, som for ned over det i Ilden; og der opgif en Røg af det, som Røg af en Dvn og alt Bjerget bævede saare. Og Basunens Lyd tog til og blev meget stærk; Moses talede og Gud svarede ham lydeligen. . . . Og Gud talede alle disse Ord og sagde: Jeg er Herren din Gud, som udførte dig af Ægypti Land, af Trælles Hus. Du skal ikke have andre Guder for mig o. s. v.“

De ti Bud, som Herren talede til Folket, skrev han siden med sin egen Finger i to Stentavler; og da Moses havde sønderbrudt dem, skrev Herren dem igjen paa tvende nye Tavler. Om denne Lov taler Jesus, naar han siger: „I skulle ikke mene, at jeg er kommen for at affkaste Loven eller Profeterne; jeg er ikke kommen for at opløse, men at fuldkomme. Thi sandelig siger jeg eder: Indtil Himmelen og Jorden forgaar, skal end ikke en den mindste Bogstav eller en Tøddel forgaa af Loven, førend de Ting ske allesammen. Derfor, hvo som bryder et af disse mindste Bud og lærer Menneffene saaledes, han skal kaldes den mindste i Himmeriges Rige; men hvo, som dem gjør og lærer, han skal kaldes stor i Himmeriges Rige.“ Math. 5, 17—19.

Man skulde ifølge det, som Herren her siger om sin Lov, antage, at Mennefter, som er satte til at vaage over Herrens Bud maatte være bange for, at et eneste Ord skulde udelukkes eller tages bort fra Guds Lov. Ikke destomindre viser det sig, at just disse Mennefter har lagt Haanden paa den og sønderrevet den. Det er en noksom bekjendt Sag, at Katholikerne havde opstillet i sine Kirker en stor Del udstaarne Billeder, for hvilke den uvidende Masse faldt ned og tilbad. Denne Billeddyrkelse var bleven ganske almindelig. Det Bud i Herrens Lov, som forbyder dette, lyder saaledes: „Du skal ikke gjøre dig udstaaret Billede eller nogen Dignelse efter det, som er i Himmelen oventil, eller det paa Jorden nedentil, eller det, som er i Vandet under Jorden. Du skal ikke tilbede dem og ikke tjene dem; thi jeg, Herren din Gud, er en nidkjær Gud, som hjem søger Fædres Misgjerning paa Børn, paa dem i tredie og paa dem i fjerde Led, paa dem, som hade mig; og den, som gjør Misfandhed

mod tusinde Led, mod dem, som elske mig, og mod dem, som holde mine Bud." 2 Mosb. 20, 4—6. Dette er det andet Bud, saaledes som det os er overleveret i den hellige Skrift. Saaledes findes det ogsaa Ord til andet i den biskoppelige Methodistkirkes Katekismus. Da al Billeddyrkelse paa det strengeste forbydes i dette Bud, maa det være en stor Synd at gjøre sig Billeder og nedfalde for dem. Men det Bud, der specielt forbyder denne Gjerning, er borttaget. For at det kunde se ud, som om Loven var hel, og alle Budene tilstede, har man delt det sidste i to Dele og kalder den første Del det niende og den sidste det tiende Bud.

Som bekjendt, var ikke Bibelen oprindeligt delt i Kapitler og Vers, saaledes som vi nu har den. Denne Inddeling er et senere Værk af Mennesker, og Sporet af den menneskelige Skrøbelighed kan ogsaa i dette mærkes paa forskjellige Steder. Men med Hensyn til Budene, som disse er skrevne af Herren, synes deres Inddeling at maatte falde saa ganske naturlig, at det ikke uden ved at gjøre Bold paa hele Lovens Indhold kunde tænkes muligt at opstille dem feilagtig. Alligevel er dette skeet. At forbigaa et klart og tydeligt Bud, at bortkaste aldeles en Del af hvad Herren selv har skrevet til Rettesnor for Menneskenes Liv og Vandel, er en meget betænkkelig Handling, og at man for at skjule dette, sønderriver eller deler et Bud, der helt igjennem viser sig at handle om en og samme Ting, er ligesaa betænkkelig. At det andet Bud er taget bort af Herrens Lov, som den nu findes i Statskirkenes Lærebøger, kan man overbevise sig om ved at læse Budene, som de staar i 2 Mosb. 20 Kap. At det sidste Bud er delt i to, eller at hvad der i Statskirkenes Lærebøger kaldes det niende og tiende Bud,

kun er et Bud, vil blive ligesaa klart, dersom man vil læse 5 Mosb. 5, 7—21 og fornemmelig det 21de Vers. Ogsaa paa dette Sted finder vi Herrens Bud, som de blev givne til Moses. De staar alle her i den samme Orden som i 2 Mosb. 20 Kap., kun er der her den Forskjel, at det saakaldte niende Bud har faaet sin Plads midt inde i det tiende, som om Herren, idet han forudsaa, hvad der vilde ske med dette Bud, paa denne Maade vilde protestere mod dets Deling. Det tiende Bud staar her sammen i et Vers saaledes: „Du skal ikke begjære din Næstes Hustru; og du skal ei begjære din Næstes Hus, hans Ager, eller hans Svend, eller hans Pige, hans Okse, eller hans Afsen, eller Noget, som hører din Næste til.“ Dersom Ordene: „Du skal ikke begjære din Næstes Hus“, havde været et selvstændigt Bud, havde Moses vistnok ikke flyttet det midt ind i et andet Bud, og derved forstyrret Budenes Orden, som vi ser, at han ellers saa troelig følger. At der i de lutheriske Katekismer har manglet et Bud, har vistnok undgaaet de fleste Lutheraneres Opmærksomhed; de har i god Tro antaget, at alt var i den bedste Orden. Imidlertid synes det dog, som om nogle af de lutheriske Theologer har fundet ud, at deres niende og tiende Bud i Virkeligheden kun var et Bud. Luther har i sin store Katekismus slaaet dem ganske sammen og forklaret dem som et Bud. Jakob Spener og Erik Pontoppidan og en af de authorigerede Forklaringer har søgt at forklare dem hver for sig, idet de siger, at i det niende Bud forbydes den virkelige Lyst, men i det tiende den arvelige Lyst. At begjære sin Næstes Hus skal altsaa være en virkelig Lyst, men at begjære sin Næstes Hustru, Svend, Pige, Okse eller Afsen o. s. v. skal kun være en arvelig Lyst. Nu, den, som kan tro og annamme dette, maa kunne tro og an-

namme hvadsomhelst. Naar nogen begjærer sin Næstes Hus, saa er dette ikke den nedarvede onde Lyst, men „en gjørlig eller virkelig Lyst,“ men dersom nogen har Lyst eller Begjæring efter en andens Hustru, Uger, Svend, Pige, Døse eller Ufen, da skal dette ikke være nogen „gjørlig eller virkelig,“ men kun „en arvelig Lyst“. Der skal ikke liden Kunst og Bestræbelse til, for at faa Børnene til at forstaa dette, dersom det ellers er mulig for nogen at forstaa det. I Hr. T. U. Sverdrups og ligesaa i en anden authoriseret Forklaring er ogsaa de to Dele, kaldte det niende og tiende Bud, forklarede under et uden nogen Forskjel, men, som før nævnt, er de i en tredie authoriseret Udgave adskilte og forklarede, som om de havde en forskjellig Mening. Der siges, at der i det tiende Bud kræves noget, som er umuligt, men dette siges ikke om den Del, man kalder det niende Bud. Spørgsmaal 176 i denne Bog lyder saaledes:

„Hvortil tjener da det tiende Bud som kræver af Menneskene en ganske fuldkommen Ukyndighed, der dog er umulig?“

Følge dette skal det altsaa gaa an at rette sig efter det niende Bud, som kræver, at man ikke skal begjære sin Næstes Hus, som Luther forklarer med „Arv og Gods,“ men det skal være umuligt for en Kristen at lade være at begjære sin Næstes Hustru, Tjener, Pige, Døse og Ufen. Bistnok siger Luther, at „det ikke er muligt at forblive kysk udenfor Ægtestanden, (Luth. store Kat. S. 75) men det ovenfor siterede Spørgsmaal og Svar synes at strække sig endnu videre. Saadanne Bud, som det endog ved Guds Naade er umuligt at adlyde maa i Sandhed siges at være svære, og dersom der i det tiende Bud kræves en Umulighed, saa er det vist ikke bedre med de andre — det maa være ligesaa

vanffeligt at lade være at begjære fin Næstes Hus, som at lade være at begjære hans Døje eller Ufen. Derjom det er umuligt at holde det tiende, maa det ogsaa være umuligt at holde de øvrige, og da er Guds Bud svære. Vi er imidlertid af en anden Mening, og vi støtter os til Mænd, som vi tror har forstaaet Sagen ganske godt. Evangelisten Johannes, som ved Nadveren laa op til Jesu Bryst, siger: „Hvad vi beder ham om, det skal vi faa, thi vi holder hans Bud og gjør det, som er ham behageligt.“ Og atter: „Dette er Kjærligheden til Gud, at vi holder hans Bud, og hans Bud er ikke svære.“ 1 Joh. 3, 22; 5, 3. Naar Pontoppidan siger, at der i det tiende Bud forbydes at have „arvelig Synd,“ eller naar der siges, at der i dette Bud kræves noget umuligt fremfor i det niende eller de øvrige Bud, da synes dette kun at være Opfindelser for at faa en forskjellig Lære ud af de adskilte Dele af det sidste Bud, der heltigjennem forbyder at begjære, hvad der hører Næsten til.

Vi har nu seet, hvorfor det Bud, som i den lutherste Katekismus kaldes det andet, i vor Katekismus kaldes det tredie, og hvorfor det tredie deri hos os kaldes det fjerde o. s. v. Aarsagen er, at i de lutherste Lærebøger mangler det andet Bud. Vi har ligeledes seet de Vanskeligheder, man kommer ind i ved at gjøre to Bud af et og siden forklare dem som to forskellige. De, som slaar de to Dele sammen og forklarer dem som værende et Bud, slipper udentvivel bedst fra det, men derved har de rigtignok faktisk erkjendt, at de kun har ni Bud.

Naar vi kommer til det fjerde Bud, der handler om Sabbaten, saa finder vi igjen en Forskjel imellem de omhandlede Samsunds Katekismer. I Methodistkirken har man hele Budet, som det er skrevet med

Guds Finger, men i Statskirken har man blot en ganske liden Del deraf. Budet, som det findes i Bibelen, lyder saaledes:

„Kom Sabbatens Dag ihu at hellige den. Sæts Dage skal du arbejde og gjøre al din Gjerning. Men den syvende Dag er Sabbat for Herren din Gud, da skal du ingen Gjerning gjøre, hverken du eller din Søn, eller din Datter, din Svend eller din Pige, eller dit Kvæg, eller den Fremmede, som er i dine Porte. Thi i seks Dage gjorde Herren Himlen og Jorden, Havet og alt det, som er i dem, og hvilede paa den syvende Dag: derfor velsignede Herren Sabbatdagen og helligede den.“

Som bekjendt har Statskirken kun de Ord: „Kom ihu, at du helliger Hviledagen.“ Hvad Herren siger om, at man skal arbejde i seks Dage og intet Arbejde gjøre den syvende, at Søn og Datter, Svend og Pige, Kvæget og den Fremmede, alle paa den Dag skal hvile fra sin Gjerning, findes der ikke en Tøddel om. Har da Herren gjort formeget af det? Kunde man ikke have ligesaameget Ret til at tage bort hele Budet som de ¹¹/₁₂ Dele af det? Hvorfor ikke lægge dette saavel som det andet ganske tilside? Statskirken har fundet sig tjent med at tage kun seks Ord af Budet. Aarsagen, hvorfor Methodistkirken har det hele Bud, er, at den tror, det ikke er Ret at borttage noget af den Lov, som Herren har givet os til Rettegnor, og at Overholdelsen af dette Bud ganske vist vil være til Velsignelse og Gavn for os.

Men det er ikke nok med, at Sabbatsbudet næsten er tilintetgjort ved at forkaste det Hele paa seks Ord nær, men selv denne lille Rest erklæres at have liden eller ingen Betydning. Statskirkens Lære gaar ud paa, at dette Bud er affattet, og at Søndagens

Helligholdelse kun hviler paa den samme Grund, som de af Menneskene paabudne Kirkesikke. Den lutherste Kirke har altsaa intet Bud fra Herren om denne Gjens-stand, men istedetfor det som Herren har skrevet, har den sat et af sine egne, der ikke har større Vægt end andre mennekelige Anordninger. Jeg skal anføre Be- viser. I den augsburgske Konfessions 28de Artikel læser vi: „Hvad skal man mene om Søndagen og lignende Kirkesikke?“ Her er det klart, at Anordningen om Søndagens Helligholdelse kaldes en Kirkesik, og i samme Paragraf siges, at man skal ikke „anse det for Synd, naar de overtræder dem (disse Anordninger) uden An- stød for andre.“ Her siges det nu ligesvem, at det ikke maa ansees for Synd at overtræde Budet om Hvile- dagen, dersom man derved blot ikke er til Anstød for andre. Man har altsaa ved Budet om Hviledagen kun at tage Hensyn til Mennesker; med Gud har man i den Sag intet at skaffe. I samme Artikels § 19 sæt- tes Søndagens Jagttagelse ved Siden af de af Mene- skene forordnede Helligdages, saasom Paaskens, Pintsens og lignende. Vi læser her fremdeles: „De, der me- ner, at Helligholdelsen af Søndagen istedetfor Sabbaten er i Kraft af Kirkens Myndighed paabuden som nød- vendig, tager storligen Feil. Skriften har ophævet Sabbaten, idet den lærer, at alle mosaiske Seremonier, efter at Evangeliet er aabenbaret, kan bortfalde.“ Der erklæres altsaa her ligesvem, at „Skriften har ophæ- vet Sabbaten,“ . . . „at hverken Sabbatens eller no- gen anden Dags Helligholdelse er nødvendig.“ Frem- deles siges i § 20, at Paastande om Nødvendigheden af Søndagens Helligholdelse er ikke andet end „Snarer for Sambittighederne.“ Ifølge dette maa Budet om at hellig Hviledagen ansees som skadeligt, da det kan

blive en Snare for Samvittighederne, idet man kunde ledes til at tro, at man maa helligholde Søndagen.

I sin store Katekismus Side 40 siger Luther, at Budet om Sabbaten er „givet blot til Jøderne, forat de skulde afholde sig og hvile fra grovt Arbeide, paadet at baade Menneſter og Fæ atter kunde væderkvæge sig og ikke skulde udmattes af bestandigt Arbeide.“ Her lærer vi altsaa, at Budet er givet blot til Jøderne; vi har derfor ifølge denne Lære intet at bestille dermed. Nei, siger Luther videre: „Derfor angaar nu dette Bud efter sin grovere Forstand ikke os Kristne, saa som det er en ganſte udbortes Ting og ligesom andre Bestemmelser i det gamle Testamente, bunden til særegne Forhold, Personer, Tider og Steder, heri er vi ved Kristum befriede fra al Tvang.“ Den ydre Betydning af dette Bud er, at vi paa Sabbaten skal afstaa fra alt legemligt, uforfødent Arbeide og ingen saadan Gjerning gjøre, men derimod søge vor Sjæls Belsærd, det er: vi skal hellige Hviledagen. Men Luther siger her, at dette ikke angaar os Kristne. De Kristne kan altsaa gjerne arbeide paa Sabbaten, de kan raade sig selv, behøver ikke at rette sig efter Guds Lov, thi de er „ved Kristum befriede fra al Tvang.“

I Overensstemmelse hermed erklærer en lutherſt Præst i en Prædiken, som han paa Opfordring har ladet trykke, at man paa Sabbaten „gjerne kan gjøre et og andet ikke ligesom forfødent Arbeide uden Synd, vel at mærke, naar man kan gjøre det med kristeligt Søndagsſind og uden at tilfødsætte Søndagens Helligholdelse. Saadant skal overlades til enhver Kristens Frihed“ „Søndagen er en Fridag, givet os af Herren, paa hvilken vi have Lov til alt, som ikke er syndigt, alt, som kan opmuntre og væderkvæge Aand, Sjæl og Legeme.“ Her siges

altsaa, at man kan gjøre et og andet uforføndent Arbeide uden at tilfødesætte Søndagens Helligholdelse, og at vi paa den som alle andre Dage har Lov til alt, som ikke ellers i sig selv er syndigt. Altsaa det samme, som om der intet Bud var givet os om Sabbatens Helligholdelse.

I et Par af Statskirkens autoriserede Forklaringer svares paa Spørgsmaalet, om hvorledes Hviledagen vanhelliges, at det sker:

1) Naar man af Gjerrighed, Dovenskab eller Ligegyldighed for sit aandelige Vel lader sig hindre fra at høre eller betragte Guds Ord.

2) Naar man enten holder sig for god til at høre eller læse Guds Ord, eller ved dets Hørelse og Læsning snakker, sover eller opfylder sit Sind med fremmede Tanker.

3) Naar man afholder sig fra legemligt Arbeide, gaar i Kirke, læser Guds Ord o. s. v. for derved at fortjene noget hos Gud eller for at faa et Skin af Gudsfrøgt.

4) Naar man foretager saadanne Gjerninger eller deltager i saadanne Forlystelser, der enten ere syndige i sig selv eller dog drage Sindet bort fra Gud."

Her er jo vistnok sagt meget om de forskjellige Maader, hvorpaa Sabbaten kan vanhelliges, og der kunde vel siges endnu en hel Del af samme Slags derom, som til Eks. at stjæle, røve, myrde o. a. d. Men man ser ved første Nøkast, at alt, hvad her opregnes, er Synd i sig selv og vil vanhellige hvilken som helst Dag. Man kan saaledes paa Sabbaten gjerne forsømme Guds Ord, naar det blot ikke sker af Gjerrighed, Dovenskab eller Ligegyldighed. Sæt, om det skede, fordi man ikke havde Lust til at læse og høre, eller fordi man havde en større Lust til at gaa i Sel-

skab, uden derfor egentlig at være ligegyldig for sit aandelige Vel. Man kan ogsaa gjerne foragte Guds Ord, naar man blot ikke „holder sig for god til at høre og læse det,“ eller under Læsninger „snakker og sover o. s. v.“ Om man arbejder og mener man ikke har Tid til at høre og læse, gjør formodentlig intet til Sagen. Nei, om man lader alt Arbeide ligge, om man ingen Gjerning gjør, gaar i Kirke, læser Guds Ord o. s. v., dersom man derved tænker at fortjene noget af Gud, saa vanhelliger man Sabbaten. Det hele System synes idetmindste saalangt at være konsekvent gennemført. Sabbatsbudet er affkaffet, de Kristne har ikke noget dermed at gjøre. Søndagens Helligholdelse er blot en menneskelig Anordning, en Kirkeskik, som ikke er nødvendig at overholde. De Kristne kan derfor gjerne gjøre et og andet ufornødent Arbeide paa Hviledagen, ja hvadsomhelst, der ikke er Synd ogsaa paa de andre Dage.

Men naar Sabbaten altsaa er affkaffet, naar de Kristne ikke har noget dermed at gjøre, hvorfor har man da Budet eller endog blot en Del af det, hvorfor tvinge Børnene til at lære det med Udviklinger, der igjen bortforklarer endog den sidste Rest af det? Eller dersom dette Bud kun er en menneskelig Anordning, en Kirkeskik, som ikke er fornøden at overholde, hvorfor har man da sat det ind iblandt Guds Bud? Vil dette ikke vildelede Folket, bringe det til at tænke, at ogsaa dette Bud er nødvendigt at holde, og saaledes gjøre det til „en Snare for Samvittighedern e?“ Muligens vil vi bedre forstaa disse Mysterier, naar vi grunder lidt paa følgende af Luthers Ord: „Læg Mærke til, at vi holde Hviledag ikke for de kloge og høit oplyste Kristnes Skyld,*⁾ thi disse trænge

*) Udhævet af os.

ingenlunde dertil, men for det første ogsaa af en legemlig Marsag og for den legemlige Rødtørst, som Naturen lærer og fordrer, nemlig*) for den simple Mand, Tjenere og Tjenestepiger, som hele Ugen igjennem passe sit Arbeide og sin Gjerning, paa det at ogsaa de paa en Dag kunne hvile forat vederkvæge og forfriske sig." (St. Kat. Side 41). Man ser altsaa, at de seks Ord af Sabbatsbudet er beholdt udelukkende for den simple Mand og for Tjenere og Tjenestepigers Skyld, thi de „kloge og høit oplyste Kristne trænger ingenlunde dertil."

Men dersom Budet blot staar der for den simple Mand, for Tjenere og Tjenestepiger, burde man da ikke have taget med, hvad der særskilt kunde komme dem tilgode, nemlig: „Paa den Dag skal du ingen Gjerning gjøre, hverken du eller din Søn, eller din Datter, din Svend eller din Pige eller dit Kvæg eller den Fremmede, som er inden dine Porte". Som Budet nu staar i den lutherste Katekismus, kan jo Husbonden tage det og vise sin Tjener og sige: Se her, der staar ikke et Ord om, at du ikke skal arbeide paa Sabbaten, derfor har du ingen Ret til at kræve Hvile, og med Hensyn til os, høit oplyste Kristne, saa trænger vi ingenlunde dertil. Budet om at hellige Hviledagen er forresten affkaffet, thi hvad den ydre Hvile fra det grove Arbeide angaar, saa „er Budet givet blot til Jøderne." Det synes os derfor, at som Budet nu er i den luth. Katekismus, kan det lidet eller slet intet gavne den simple Mand eller Tjenere og Tjenestepiger, og da det alene staar der for deres Skyld, skulde man antage, at det ligesaa gjerne kunde være borte ganske og aldeles. En

*) Udøvet af os.

Politianordning om, at den simple Mand med Tjenere og Tjenestepiger skulde hvile fra sit Arbeide paa Søndagen, maatte gjøre ligesaa god Tjeneste. Men muligens en saadan Politianordning vilde ramme selve Staten, da den jo meget ofte lader den „simple Mand“ arbeide for sig paa Sabbaten.

Vi nødes til at bekjende, at Methodistkirkens Lære i dette Stykke er vidt forskjellig fra Statskirkens. Vi tror, at Budet om at hellige Hviledagen er givet os af Herren, som alle de øvrige Bud, og at vi ikke har mere Ret til at afstumpe eller bortkaste dette end noget af de øvrige. I en Forklaring antagen til Brug ved Børneundervisningen iblandt os, finder vi følgende Spørgsmaal og Svar:

„Hvad forbydes i dette Bud?

At vanhellige Sabbaten.

Hvad betynder Ordet Sabbat?

Hvile.

Hvorved vanhelliges Hviledagen?

Bed alt ufornuødent, verdsligt Arbeide, sanselige Forlystelser og en ligegyldig Forsømmelse af Gudstjenesten.

Hvad befales i dette Bud?

At helligholde Sabbaten.

Hvorved helliges Hviledagen?

Bed at anvende Dagen til Bøn og Ordets Betragtning og hvad andet, der kan tjene til Guds Ære og vor Sjæls Opbyggelse.

Hvorfor har Herren indsat og helliget Hviledagen?

Forat vi skulle hvile fra alle vore jordiske Forretninger og særskilt paa den Dag dyrke og tilbede ham.“

Man ser altsaa, at her er en stor Forskjel paa, hvad der læres i vor Katekismus, og hvad vi finder i

de lutherſke Bekjendelsesſkrifter. Vi har hele Budet og lærer, at det er bindende ſom de øvrige Bud, men Statskirken har kun en meget liden Del af Budet og lærer, at ſelv dette er affkaffet ved Skriften.

Denne Sønderribeſe eller Affkaffelse af Sabbatsbudet har man ſøgt at forſvare med at ſige, at dette Bud hører til den ſeremonielle Lov, ſom er affkaffet ved Kriſtum. Men man maa her lægge vel Mærke til, at der er en ſtor Forſkjel paa de Bud og Forſkrifter om Sabbaten, der tilhører den ſeremonielle Lov og paa dette Bud, der indeholdes i den moralske Lov. Den ſeremonielle Lov faſtſatte blandt andet, at der om Sabbaten ikke maatte optændes Ild i nogen Bolig, og den ſatte Dødsſtraf for Overtrædeſe af denne Herrens Unordning, men intet af hvad der hørte til den ſeremonielle Lov, der ſkulde affkaffes ved Kriſtum, blev ſkrevet paa Stentavlerne. At Sabbatsbudet er bindende for os, ſer vi deraf: 1) At det oprindelig var givet ved Verdens Stabeſe. Der er ſkrevet: Og Gud „hvilede paa den ſyvende Dag fra al ſin Gjerning, ſom han havde gjort. Og Gud velsignede den ſyvende Dag og helligede den.“ (1 Moſb. 2, 2. 3.) 2) At det var kjendt og ſtrengt overholdt, førend Loven blev given paa Sinai. Se 2 Moſb. 16, 22—30. 3) Det blev indlemmet blandt de andre Bud ſom en Del af den moralske Lov og ſaaledes nedſkrevet med Guds egen Finger i Stentavlen. 4) Der er intet i Guds Ord, ſom giver os Ret til at ſønderlemme eller affkaffe det mere end noget andet Bud. 5) Jeſus erkjendte ſelv Budet ſom bindende; han ſøgte kun at forklare den ſande Mening, nemlig, at det paa Sabbaten dog var tilladt at gjøre Nødvendigheds- og Barmhertighedsgjæringer,

Da vi ſaaledes ikke kan tro, at dette Bud „kun

var for Jøderne, eller kun for „den simple Mand,“ men at det var for alle Folk og for alle Tider, ja selv for „de kloge og høit oplyste Kristne,“ maa vi se paa den i Statskirkens authoriserede Bøger fremholdte Lære om dette Bud som afvigende fra Sandheden og derfor meget farlig. Thi antag nu, at den moralske Lov bestaar af „de 10 Guds Bud,“ og at denne Lov ikke kan affattes „fordi den grunder sig i Guds hellige og retfærdige Natur“, saa kan da vel heller ikke Budet om Hviledagen affattes, thi det er dog et af de 10 Bud og følgelig en Del af den moralske Lov. Dersom en Del af Loven kan vilkaarlig tages ud, saa maa dette ogsaa kunne gøres med en anden Del og saaledes kunde den hele Lov blive borte. Nei, ingen Del, intet Bogstav eller en Løddel skal for-gaa af denne Lov, siger Jesus. Dersom Budet altsaa ikke kan affattes, dersom det er bindende for de Kristne, dersom vi paa Dommens Dag skal dømmes efter det Ord, Herren i sin Lov har talt til os, hvilket Ansvar ligger der da ikke paa dem, som tager bort endog mer end de elleve Tolvtedele af Budet og tilmed siger, at det er affattet, idetmindste for de „høit oplyste Kristne“. Dersom nu Menneskene paa Grund af saadan Lærdom overtræder dette Bud og derved lever i aabenbar Synd imod Gud — begaar Synd, som de paa Grund af denne Lærdom ikke kan erkjende eller vil forsage, og de følgelig ingen Tilgivelse faar, over hvem kommer da saadanne Sjæles Blod? Hvoraf kommer den i vort Land saa almindelige Sabbatsovertrædelse, den Ringeagt for Herrens Dag baade iblandt Læg og Lærd? Er Statskirken med sit afstumpede Sabbatsbud og med sin Lære om Sabbatens Affættelse uden Skyld i al denne Vanhel-ligelse af Sabbaten, i denne Synd, der er saa over-

flødig og almindelig baade i Byerne og paa Landet? Der er al Grund til at antage, at denne Synds Almindelighed for en stor Del har sin Rod og Næring i Statskirkens Lære om Sabbaten.

Tænk, om det var Methodisterne, der havde jaadan Lære! tænk, om de sagde, at et af Budene i den moralske Lov var affattet, at det ikke var for de Kristne, idetmindste ikke for de høit oplyste Kristne, og Statskirken havde den modsatte Lære, hvad vilde man da ikke faa høre fra de lutheriske Talerstole, og hvad vilde man ikke da faa se i Blade og Flyveskrifter? Naar vi ikke kan undgaa Daddel, men bliver udpegede for vildfarende, netop fordi vi har alle Budene, som Gud har givet dem til os, hvorledes vilde det da være gaaet, om vi havde ganske udeladt et helt Bud, næsten strøget et til, og endog erklæret den lille Rest af dette for at være affattet? Man vilde maaske have jaget os ud af Landet!

Vi har nu altsaa seet, at Forskjellen imellem Statskirkens og Methodistkirkens Lære, i hvad de 10 Bud betræffer, bestaar deri, at Methodistkirken i sin Katekismus har alle de 10 Bud, som Gud gav Moses paa de tvende Tavler, medens Statskirken mangler et og har ti Bud kun derved, at det sidste er gjort til to. Ligeledes er der Forskjel med Hensyn til Sabbatsbudet. Methodistkirken har det hele Bud, saaledes som det er os givet af Herren, men Statskirken har kun en meget liden Del af det. Methodistkirken tror og lærer, at Budet om Hviledagen er ligesaa bindende som noget af de øvrige Bud i den moralske Lov, men Statskirken lærer i sine Bekjendelseskrifter, at det er affattet og altsaa ikke bindende for de Kristne. Her er der altsaa en meget stor Forskjel i Læren — en Forskjel, der ikke kan være uden praktiske Følger. Men

hvem har nu Ret, Methodistkirken eller Statskirken? Vi antager, at det ikke kan være urigtigt at beholde alle Guds Bud i den Form og Udstrækning, som Herren har givet os dem i den moralske Lov, den Lov, der er grundet i Guds hellige og retfærdige Natur og saaledes ikke kan affattes. Men dersom Methodistkirken i dette Stykke har Ret, saa er Statskirken med sin modsatte Lære paa en meget farlig Wei.

Om Forsoningens Udstrækning.

Tredie Foredrag.

Med Hensyn til Læren om Kristi Forsoning for Verdens Synder saa er der fuldkommen Enighed i flere væsentlige Punkter. Der er til Eksempel en fuldkommen Overensstemmelse i Læren om Forsoningens Nødvendighed og deri, at den stede for alle Mennesker. Ligeledes lærer begge Samfund, at Forsoningen er saa fuldkommen tilstrækkelig, at alle Syndere, som hører Evangeliet, og vil komme til Kristus, kan nu faa en fuld Syndernes Forladelse og evig Salighed frit og uforskyldt alene ved Troen paa Jesus Kristus. Der er altsaa saaledes og saalangt Enighed. Naar der derimod bliver Tale om Forsoningens fulde Udstrækning og dens ubetingede Følger, da vil det maasse vise sig, at der ikke er saa ganske liden Forskjel i Opfattelsen.

Methodistkirken er enig med Statskirken i Læren om Arvesynden, det er, at formedelst vore første Forældres Synd Fordømmelsen kom over alle Mennesker og at, som Følge deraf, „alle ere fødte i Synd og af Naturen under Guds Brede.“ Men ved Siden af dette

tror vi, at de spæde Børn formedelst Kristi Forsonings ubetingede Velgjerninger bliver delagtige i „Livsens Retfærdiggjørelse“ (Rom. 5, 18) og derved befriede fra den Fordømmelse, som ved Syndefaldet kom over alle Mennesker. Vi tror derfor, at alle spæde Børn er Guds Børn og at de som „saadanne hører Guds Rige til.“

Den lutherste Lære derimod gaar ud fra det Standpunkt, at alle spæde Børn, indtil de bliver døbt, er under Guds Bredde, i Djævelens Magt og udsatte for den evige Fortabelse. At dette er den lutherste Lære, antager vi, vil blive seet af følgende:

Vi vender os først til Luthers lille Bog om Daaben. Den findes i en ældre Udgave af Luthers lille Katekismus trykt i Kjøbenhavn 1586. Luther taler her til Fadderne ved Daaben og siger: „Du kan høre her i Ordene, som staar i denne Bøn, hvor klarligen og alvorligen den kristne Kirke fremdrager BARNET til Daaben og med bestandige og utvivlagtige Ord for Gud bekjender, at BARNET er med Djævelen besat*) og Syndens og Verdens BARN, og beder saa flittigen om Hjælp og Naade ved Daaben, at det maatte blive Guds BARN. Vilde du derfor betænke, at det er plat ingen Skjemt at handle imod Djævelen og ikke alene uddrive ham af BARNET,*) men ogsaa være det arme BARN af ganske Hjerter og en stærk Tro bistaaende og med allerstørste Agtpaagivelse og inderlig Begjæring bede, at Gud vilde ikke alene hjælpe BARNET fra Djævelens Vold,*) men ogsaa bestyrke, at det maatte ridderligen i Liv og Død bestaa imod ham.“ Det fremgaar heraf, at Luther bestemt troede, at de spæde, udøbte Børn er i en usalig Tilstand og besatte af Djævelen.

*) Ikke udhævet i Katekismen.

I Overensstemmelse hermed var det forordnet, at Presten skulde begynde Daabshandlingen med følgende Ord: „Far herud du urene Aand og giv den Helligaand Rum.“ Efter Bønnen skulde Presten udtale følgende Besværgelse: „Jeg byder dig du urene Aand i Navn Faders, Søns og den Helligaand, at du udfarer og viger fra denne Jesu Kristi Tjener.“ (Se det norske Kirkeritual.) Bistnok er denne Djæblebesværgelse bleven affsaffet ved Forordning af 7de Mai 1783, men den Lære, hvorpaa denne Besværgelse var grundet, er uforandret. De Spørgsmaal, som Presten før Daabshandlingen endnu bestandig retter til de spæde Børn, nemlig om de „forsager Djævelen og alle hans Gjæringer og alt hans Væsen,“ vidner ogsaa om det samme.

Vi skal fremdeles se, at denne Lære endog træder frem i den Aug. Conf. I dens Artikel 2 siges der, at Arvesynden „fordømmer og paafører ogsaa nu dem den evige Død, som ikke gjensødes ved Daaben og den Helligaand.“ Her erklæres bestemt, at Daaben er nødvendig, for at det spæde Barn kan fries fra Fordømmelse og den evige Død. Følgelig maa udøbte Børn være under Fordømmelse og udsatte for den evige Fortabelse. Endnu klarere fremgaar dette af Conf. Art. 9, hvor det paastaes, at „Daaben er nødvendig til Salighed“ og at Børn ved Daaben „annames til Naade hos Gud.“ Artikelen udtaler end videre Fordømmelse over alle dem, som „paastaar, at Børn bliver salige uden Daab.“

Det fremgaar da tydelig heraf, at ifølge den lutheriske Lære er alle spæde Børn før Daaben under Guds Bredde, besatte af Djævelen og, om de dør uden Daab, evig fortabte.

Men man vil maaske indvende, at dette ikke er

den lutherſke Lære, thi Lutheranerne tror, at om ſmaa Børn dør uden Daab, ſaa bliver de uidentvibl ſalige. Ja, vi er ikke uvidende om, at mange Lutheranere i flere Henseender tror noget ganſke andet, end hvad der findes i Kirkens Bekjendelsesſkrifter; men her er ikke Tale om, hvad mange eller ſaa Lutheranere tror, men hvad Statskirkens og Luthers Lære er, og det er den, ſom vi har holdt frem, dels fra Luthers egne Ord, dels fra de authoriserede Bekjendelsesſkrifter. At Pontoppidan, og flere med ham, ikke tror, at „Daaben er nødvendig til Salighed,“ ved vel enhver; men det beviſer kun, at enten er den lutherſke Bekjendelse urigtig, eller er de, ſom ikke tror den, paa Bildſpor.

Pontoppidan ſynes at være ganſke ſikker i ſin Sag. Han ſpørger: „Fordømmes de ſmaa Børn, ſom dør, førend de bliver døbte?“ og ſvarer: „Jungenlunde.“ Som Beviſ anfører han Math. 18, 14: „Saa er det ikke eders Faders Villie, ſom er i Himmelen, at en af diſſe Smaa ſkal fortabes.“ Paſtor H. U. Sverdrup ſynes ikke at have været ſaa ganſke ſikker, thi paa Spørgſmaalet, om hvad man ſkal tænke om de ſmaa Børn, ſom dør uden Daab, ſvarer han: „Vi tror, at han (Gud) ogſaa vil give dem Udgang til ſin Naade.“ Her ſiges ikke, naar de ſkal ſaa Udgang til Naaden, enten ved Døden eller naar de er døde, men dette udtales tydelig i en anden authoriſeret Forklaring, hvor der ogſaa ſpørger: „Hvad ſkal vi da tænke om de Menneſker, ſom dør uden Daab?“ og hvor der paa dette Spørgſmaal ſvares: „Vi ſkal være ganſke forviſſede om, at den barmhertige og retfærdige Gud vil ogſaa give dem Anledning til at modtage hans Naade i Kriſto Jeſu.“ Ja, vi ſkal være „ganſke forviſſede,“ men om hvad? at de dør ſalige? Nei, men at de vil ſaa Anledning til at modtage Guds Naade.

Naar og hvor? Sandsynligvis naar de er døde og befinder sig i den anden Verden, i Helvede, hvor, ifølge den samme Lærebog, Evangeliet prædiktes. (Se omarbejdet Fork. Sp. 568 og 329.) Ifølge denne Lære om Frelse efter Døden er man forvisset om, at de spæde Børn, som dør uden Daab, vil i Helvede faa Anledning til at høre Evangeliet og annamme Guds Naade.

At dette ikke er Skriftens Lære, tror jeg vil blive klart for os, naar vi overveier og sammenholder følgende Steder af Guds Ord. I Rom. 5, 18 læser vi: „Alt-
 saa, ligesom formedelst Ens Fald Fordømmelse kom over alle Mennesker, saaledes skal og formedelst Ens Retfærdighed Livsens Retfærdiggjørelse komme over alle Mennesker.“ Her siges, at formedelst Ens (det er Adams) Fald, kom Fordømmelsen over alle Mennesker. Fordømmelsen indbefatter saavel den aandelige som den evige Død. Den kommer over alle Mennesker uden Undtagelse, og det saasnart de har Tilværelse. Men hvordan kommer denne Fordømmelse over dem? Aldeles uforstyldt, ubetinget og uden den ringeste Medvirkning fra deres Side. Dette er den Fordømmelse, som formedelst Adams Synd kom over alle Mennesker. Men, siger Apostelen: ligesom Fordømmelsen kom, „saaledes skal og formedelst Ens (det er Kristi) Retfærdighed Livsens Retfærdiggjørelse komme over alle Mennesker.“ Mærk! Livsens Retfærdiggjørelse kommer paa samme Naade som Fordømmelsen. Den kommer som Midlet mod og Frelse fra Fordømmelsen. Og over hvem kommer denne Frelse? Over „alle Mennesker.“ Men dersom Livsens Retfærdiggjørelse kommer over alle Mennesker, ligesom Fordømmelsen kom, saa maa den komme over de spæde Børn og komme ligesaa uforstyldt og ube-

tinget, som Synden og Fordømmelsen kom, „saa at ligejom Synden herskede ved Døden, saa skal Naaden herske ved Retfærdigheden til et evigt Liv formedelst Jesum Kristum vor Herre.“ Rom. 5, 21.

Dette Guds Ord er klart nok for dem, der ikke er indtaget af Fordomme. Det viser os, at de „mange,“ som formedelst Adams Ulydighed kom under Dommen, de samme „mange“ skal vorde retfærdige ved Kristi Lydighed (B. 19.) Følgelig er alle spæde Børn befriede fra Dommen og i en retfærdiggjort Tilstand, de er alle Guds Børn i Kraft af Kristi Forsoning.

Den samme Lære finder vi i Joh. 1, 9. Kristus er „det sande Lys, som oplhser hvert Menneske, som kommer til Verden.“ Det Lys, hvorom her tales, er det Liv, som var i ham, thi dette Liv „var Menneskenes Lys“ (B. 4.) Med dette Liv kommer han til „hvert Menneske, som kommer til Verden,“ altsaa er dette Livsens Lys kommen til alle spæde Børn. Frugterne af denne „Livsens Retfærdiggjørelse,“ som ved Kristi Forsoningsoffer kommer over alle Mennesker, paapeges ogsaa af Frelseren selv, idet han erklærer om spæde, udbøtte Børn, at „Guds Rige hører saadanne til.“ Han siger ikke blot, at de har annammet Guds Rige, men erklærer ligefrem og det eftertrykkelig, at „Hvo, som ikke annammer Guds Rige som et lidet Barn, han skal ingenslunde komme ind i det.“ Mark. 10, 14. 15. Ved en anden Leilighed tog Jesus et Barn og stillede det frem for Disciple og sagde: „Sandelig siger jeg eder, uden I omvender eder og bliver som Børn, kommer I ingenslunde ind i Himmeriges Rige.“ Math. 18, 3. Dette Barn maatte altsaa være skicket til at indgaa i Guds Rige. Vi kan med Sikkerhed antage, at ingen af disse Børn var døbte med den kristne Daab, thi den var ikke da

indstiftet. At de ikke var Bredens Børn, besatte af Djævelen og udsatte for evig Fortabelse, er en soleklar Sag, thi Jesus kunde da ikke have talt saaledes om dem. Den lutherste Lære om de spæde Børns aandelige Tilstand viser sig ifølge dette at være stridende mod den hellige Skrift. Og ikke alene dette, men den er stridende mod sand Retfærdighed og mod Guds kjærlige Sindelag. Man tage til Eksempel et lille smilende Barn og spørge sig selv: Er dette Barn besat af Djævelen? Kan dette Barn, som selv aldrig har gjort noget ondt, ifølge Guds Retfærdighed være udsat for evig Fortabelse? Vil den naadefulde Gud bringe denne Barnesjæl i evige Helvedskvaler for en Synd, hvori den er ligesaa uskyldig som den reneste Engel i Himlen? Har Gud i sin evige Forbarmelse ikke udfundet et Middel, hvorved denne Sjæl er friet fra den Fordømmelse, som formedelst Ens Fald kom over alle Mennesker? Jo, priset være hans Navn! „Hvor Synden er bleven overflødig, der er Naaden bleven end overflødiger.“ Rom. 5, 20. Det er umuligt, at Gud, som er Kjærlighed, skulde lade den utallige Mængde spæde Børn, der dør uden Daab, gaa evig fortabte. Nei, en saadan Lære har ingen Grund i Guds Ord. Der er skrevet: „Det er ikke eders Faders Villie, som er i Himlene, at en af disse Smaa skal fortabes.“ Math. 18, 14.

Til Bevis for denne besynderlige Lære minder man om, at Gud har bundet os til Daaben. Ja, men har ikke Gud bundet os ogsaa til mange andre Ting? Er der ikke skrevet: „Gud byder alle Mennesker alle vegne at ombende sig, og er det ikke sagt: „Uden I omvender eder, skal I alle ligesaa omkomme.“ Fremdeles: „Ikke enhver, som siger til mig Herre! Herre!

skal indgaa i Himmeriges Rige, men den, som gjør min Faders Villie, som er i Himmelen." „Sandelig, sandelig siger jeg eder: Dersom I ikke æde Menneskens Søns Kjød og drikke hans Blod, have I ikke Livet i eder." Joh. 6, 53. Men er dette anvendelig paa de spæde Børn? Kan de efterkomme disse Fordringer? Man anfører fremdeles Joh. 3, 5. „Uden at nogen bliver født af Vand og Aand, kan han ikke indkomme i Guds Rige." Her mener man, at Daaben er gjort nødvendig for Barnets Frelse. Men hvem kan bevise, at her tales om Daab? Er der ikke ofte i Skriften Tale om Vand som Billede paa Aandens rensende Virkning, uden at der menes Daab (Se t. Ekf. Esai. 12, 3; 44, 3; 55, 1; Ezkl. 36, 25, Sat. 13, 1. Joh. 7, 37, 38 og det er meget tvivlsomt, om Frelseren med Udtrykket „født af Vand" havde Hensyn til Daaben, thi vi maa erindre, at den kristne Daab i den treenige Guds Navn var dengang ikke indstiftet. Men selv om vi indrømmer, at Frelseren med disse Ord mente Daaben, saa maa det dog være os klart, at det, som siges at være nødvendigt til Salighed, er ikke at være døbt, men at være født paa ny, at være født af Aanden, at være bleven en ny Skabning, levendegjort ved Guds Aand. Det er jo om denne Ting, hele Samtalen med Nikodemus dreier sig. At ville give dette ene Ord „Vand," om hvilket man ikke med Sikkerhed kan sige, hvad det betyder, en saadan Mening, at det modsiger flere af Skriftens klare og utvetydige Talemaader, er ganske betænkeligt og røber isandhed, at den Lære, der alene kan bygges paa en saadan løs Grundvold, ikke kan være af Herren.

Omendstjønt den Aug. Conf. lærer, at Daaben er fornøden til Salighed, og uagtet den fordømmer dem, som tror anderledes om denne Sag, saa vover

vi alligevel ikke at tro den Lære. Vi kan heller ikke tro, at de spæde Børn er besatte af Djævelen, eller at de uden Daab er under Guds Brede, udsatte for den evige Fortabelse.

Som i Begyndelsen bemærket, er vi enige med den lutherste Lære om Følgerne af Syndefaldet eller den saakaldte Arvesynd. Vor 7de Religionsartikel indeholder herom følgende: „Arvesynden bestaar ikke i at efterfølge Adam (som Pelagianerne forfængelig siger), men den er Naturens Fordærvelse hos ethvert Menneſke, som paa naturlig Maade nedstammer fra Adam, hvorved Menneſket er kommet meget langt bort fra den oprindelige Retfærdighed og er af sin egen Natur tilbøielig til det onde og det bestandig.“ I vor Katekismus finder vi under Sp. 34—36 den Lære, at „formedelst Ens Fald er Fordømmelsen kommen over alle Menneſker,“ „at Menneſket nu fødes til Verden i den faldne Adams Vignelse blottet for al oprindelig Retfærdighed, og at de, som fødte i Synd, „alle af Naturen er under Guds Brede.“ I Kallstons Grundrids til Theologien — en Bog forordnet for vore Prædikanter at studere — læser vi Side 101, at Følgen af Syndefaldet er den „at alle Menneſker af Naturen er saa fordærvede, at de ikke er i Besiddelse af noget aandeligt Gode og bestandig kun tilbøielige til Dndt.“

Men uagtet vi erkjender disse sørgelige Følger af Syndefaldet, tror dog Methodisterne, at alle spæde Børn i Kraft af Kristi Forsonings ubetingede Velgjerninger er befriede fra Dommen og antagne til Naade hos Gud. Denne Tro er derfor tydelig fremholdt i Kirkens Lærebøger og af anerkjendte Forfattere. I vor Katekismus lhyder Sp. 46 saaledes:

„Vil de blive frelst, som dør i deres Barndom,

førend de har lært at skjelne mellem godt og ondt?" Herpaa svares: „Ja! thi Jesus siger: Himmeriges Rige hører saadanne til.“ Math. 19, 14. I vor Disciplins § 48 læser vi: „Vi tror, at alle Børn i Kraft af Forsoningens ubetingede Velgjerninger er Medlemmer af Guds Rige.“ Her siges vel ikke meget, men det, der siges, er klart og bestemt.

Ralsfton taler videre herom i førnævnte Grundrids til Theologien: „Muligheden af en evig Fortabelse for dem, som dør i den spæde Barnealder, er saa ligefrem i Strid, med hvad vi anser at være det væsentlige og karakteristiske i de guddommelige Egenstaber og saa anstødeligt for de menneskelige Følelser, at det er virkelig forbausende, at denne Mening nogenstunde har faaet den mindste Anseelse.“ Efter at have bevist fra den Hellige Skrift, at alle, som faldt i Adam, er foreløbigt opreiste ved Kristus, siger han: „Af det, som ovenfor er fremstillet, vil det følge, at Læren om den medfødt totale Fordærvelse ikke indeholder nogen Banskfelijkheid i Guds Styrelse med Hensyn til Børn, saavidt Sagen angaar deres evige Bestemmelse. Lad Faldet blive betragtet i Forbindelse med Forsoningen. Den barmhjertighedsfulde Omfjorg eksisterede paa samme Tid som Forbandelsens Glendigheder; og da Retfærdighedens Arm faldt paa Mennesket for at knuse det, var Barmhjertighedens Arm udstrakt for at forløse og frelse det.“ (Side 124. 128.)

I Watsons theologiske Værk, der er autoriseret af Kirken, læser vi i andet Bind Side 637 og 638 følgende: „Vi erkjender med Glæde, at alle Børn, som dør, førend de har begaaet gjørlig Synd, bliver salige formedelst Kristi Fortjeneste“ „Spæde Børn er før Døden saaledes frelst og helligede i deres Natur og „gjort skikkede for de Helliges Arbedel i

Lysket," saa at de i denne Verden er stillede i samme Forhold til Kristus som en voksen Troende, der modtager helliggjørende Indflydelse fra ham. De er derfor Lemmer af hans Kirke, de deltager af Naadepagtens Betsignelser og indbefattes i denne Forjættelse: „Sag vil være dem en Gud, og de skal være mit Folk.“ Med andre Ord: de er blevne Lemmer af Kristi Kirke og har Ret til at blive erkjendte som saadanne ved at blive optagne i en eller anden synlig Gren af den ved Anvendelsen af det (forordnede) synlige Tegn og Indlemmelsesmiddel.“ Fremdeles siger den samme Mand i hans Forklaring over Math. 28, 19: „Spæde Børn er Lemmer af hans (Kristi) aandelige Rige paa Jorden, og indtil det Dieblit, de ved gjørlig Synd fører personlig Fordømmelse over sig, vedbliver de at være Arvinger til evig Herlighed At alle saadanne (spæde Børn) staar i en aandelig Forening med ham, som er Himmeriges Riges Konge og sin Kirkes Hoved, er bevist af hans egne Ord, og at denne Forening (relation) ikke er blot nominel men levende og frelsebringende, fremgaar tydelig deraf, at han bad for dem, lagde sine Hænder paa dem og velsignede dem, hvilket altsammen, idet det var Naades- og Antagelses-handlinger, vidnede om deres absolute sikre Barneret.“

Hertil vil vi endnu sæie en Udtalelse af Biskop G. Haven. Methodisterne lærer, siger han, „at den Helligaand virker i alle spæde Børn, og at de paa Grund deraf har Ret til at modtage Tegnet paa denne indvortes Naade. Med Hensyn til denne Lære adskiller Methodisterne sig fra alle andre Forsvarere af Barnebaaben, idet de hverken lærer, at den er gjenfødende, eller at den er berettiget paa Grund af Pagtsforholdet, men af denne Guds Gaves (den Helligaand) kraftige Virken i enhver Sjæl ved Begyndelsen af dens Tilvæ-

relse. Saaledes finder Methodismen Fodfæste for sin Tro paa Saliggjørelsen af alle dem, som dør i den spæde Alder, idet de fra Fødselen af tilhører Himmeriges Rige." (Chr. Adv. ¹⁶/₁₁ 76.)

Vi antager, at disse Citater er tilstrækkelige til at vise, hvad vor Kirke lærer i det omhandlede Punkt.

Som Resultat af vor Undersøgelse har vi altsaa fundet, at Statskirken og den biskoppelige Methodistkirke, som er enige i Læren om Gud, Treenigheden, Skabelsen, Syndefaldet og i flere Stykker om Forsoningen, dog adskiller sig i Læren om dennes fulde Udstrækning eller dens umiddelbare Følger. Vi har seet Statskirken lære, at de spæde Børn, som alle ere fødte i Synd og af Naturen under Guds Brede, ogsaa er besatte af Djævelen og i hans Bold, samt at de maa vedblive i denne Tilstand, indtil de frelses derafra ved Daaben. Som Følge af denne Tro lærer den, at Daaben er nødvendig til Salighed, og den forkaster eller fordømmer dem, som paastaar, at Børn bliver salige uden Daab.

Methodistkirken lærer derimod, som Følge af Kristi Forsonings ubetingede Velgjerninger, at „Livsens Retfærdiggjørelse“ kommer over „alle Mennesker,“ hvorved de befries fra den nedarvede Fordømmelse og fra Fødselen af tilfikkres den Helligaands Virken. Formedelst dette kan det siges om alle spæde Børn, at „de høre Guds Rige til“ og at, dersom de dør, førend de ved egne, personlige Synder har forspildt denne Barneret, vil de ubetinget blive salige.

Forforskjellen her viser sig altsaa ikke at være saa ganske liden. Lad enhver, der føler sig interesseret i disse Ting, ransage Skriften og i Bøn til Gud undersøge, hos hvem Sandheden findes.

Om Retfærdiggjørelsen.

Fjerde Foredrag.

Væren om Retfærdiggjørelsen er af meget stor Betydning, fordi den handler om den afvegne Synders Benaadelse og Optagelse i Samsund med Gud. I dette Stykke er der mellem Statskirken og Methodistkirken Enighed i følgende Punkter:

1. I Retfærdiggjørelsen skænkes den Troende Syndernes Forladelse og Barnekaar hos Gud formedelst Jesu Kristi Fortjeneste.
2. Denne Retfærdiggjørelse er aldeles nødvendig for ethvert Menneske, som vil arve Salighed.
3. Ingen kan ved egne eller Lovens Gjerninger blive retfærdiggjort.
4. Denne Naadegave skænkes blot af idel Barmhertighed til uværdige Syndere formedelst Troen paa Jesum Kristum.

Heraf kan det synes, som om der i Væren om Retfærdiggjørelsen var en fuldkommen Overensstemmelse. Dette vilde ogsaa være Tilfældet, dersom der ikke i Statskirken ogsaa lærtes andre Retfærdiggjørel-

jesmaader, end den her omtalte formedelst Troen uden Gjerninger. I Statskirken læres der ved Siden af Retsfærdiggjørelse ved Troen ogsaa Retsfærdiggjørelse ved Daaben. Dette ser vi at fremgaa af følgende Ord i Luthers lille Katekismus: „Daaben virker Syndernes Forladelse og frier fra Døden og Djævelen.“ Ved Daaben „vorde vi ledige fra Djævelens Tyranni, løs fra Synden, Døden og Helvede, Livets Børn og Arvinger til alt det Gode, Gud har . . . Den er vor eneste Trost.“ (Luthers lille Bog om Døbelsen.) Det samme sees ogsaa af Svaret paa Sp. 558 i den omarbejdede Forklaring. Her læser vi: „Daaben frier os fra Synden, Døden og Djævelen.“ Der kunde her ansføres meget mere af samme Slags, men det fiterede maa være tilstrækkeligt.

Vi kan ikke finde denne Lære at være overensstemmende med den Hellige Skrift; 1. fordi den tilskriver Daaben, hvad alene Gud kan udrette — kun Gud kan forlade Synd og fri fra Døden og Djævelen. 2. Det er at blive frelst ved Gjerninger, thi Daaben er en Handling udført af Mennesker, der selv bestemmer Tid og Sted for samme. Presten siger: „Jeg døber dig,“ og han kan sige, naar og hvor det skede. 3. Det modsiges af Kjendsgjerninger, thi Tusinder, ja Millioner er døbt uden derved at være friet fra Synden, Døden og Djævelen.

De, som tror og antager denne Lære, søger i Almindelighed at forsvare den med følgende Steder i den Hellige Skrift: „Men Petrus sagde til dem: Omvender eder og hver af eder lade sig døbe i Jesu Kristi Navn til Syndernes Forladelse, og I skulle faa den Helligaands Gave.“ Ap. Gj. 2, 38. „Og nu, hvad bier du efter? Staa op, lad dig døbe og dine Synder aften og paafald Herrens Navn.“ 22, 16.

„Hvis Modbillede Daaben nu frelser os, hvilken ikke er Renselse fra Sjødets Urenhed, men en god Samvittigheds Pagt med Gud ved Jesu Kristi Opstandelse fra de Døde.“ 1 Pet. 3, 21. „Jeg tror,“ siger Kallston, „at det vil blive indrømmet af alle intelligente og oprigtige Mænd, at naar et Skriftsted kan modtage forskjellige Fortolkninger, den ene aldeles overensstemmende med alle andre Skriftsteder, og den anden uforenelig med et stort Antal tydelige Udsagn af Skriften, saa skulde den første Fortolkning blive antaget.“ I det vi holder os til denne Regel i vor Undersøgelse, vil vi nu betragte de nævnte Steder.

Med Hensyn til Petri Ord først citeret, saa er „Syndsforladelse“ rigtignok her forjættet i Forbindelse med Daaben, men den staar i Forbindelse med noget, som er mere end Daaben. Petrus sagde: „Omvender eder, og hver af eder lade sig døbe.“ Her er Omvendelse udtrykkelig fremhævet og Troen, som forbunden med Omvendelsen, indbefattes ogsaa deri. Dersom vi benægter dette, saa antager vi, at Synden kan tilgives uden Tro og modsiger hele Skriftens Mening. Troen var altsaa der, og ved denne Tro blev de retfærdiggjorte, derved fik de Syndernes Forladelse.

Den samme Forklaringsmaade kan anvendes paa det næste Sted. Ananias sagde til Saulus: „Staa op, lad dig døbe, og dine Synder aften og paakald Herrens Navn.“ Heller ikke her er Daaben alene, men forbunden med at „paakalde Herrens Navn.“ Den samme Person, som her blev formanet til at „paakalde Herrens Navn,“ siger i det tiende Kap. af Brevet til Romerne: „Hver den, som paakalder Herrens Navn, skal vorde salig.“ Det er derfor udenfor al Tvivl, at Ordene „paakalde Herrens Navn“ indbefatter Tro, og formedelfst denne Tro aften Synderne.

Det tredie Skriftsted, som vi vil undersøge, er 1 Pet. 3, 21. „Hvis Modbillede Daaben nu frelser os“ o. s. v. „Her,“ siger Kalston, „maa det være tilstrækkeligt at bemærke, at Apostlen, som om han havde haft den særegne Hensigt at sikre os imod den Afskuelse, som vi opponerer imod, gjør sig Umage for ved Hjælp af en Parenthes at definere og forklare den Betydning, hvori han tager Ordet Daab. „Ikke en Renselse fra Sjødets Urenhed;“ det vil sige, det er ikke den udbortes Handling at anvende Vand paa Legemet, som „frelser os,“ men det er en „god Sambittigheds Pagt med Gud,“ — det vil sige, det er den indre Daab eller Hjertets Renselse ved den Helligaand formedelst Troen, (hvilken alene kunde frembringe en god Sambittighed) som „nu frelser os.“ Af det her fremstillede tror jeg, det vil være klart for enhver uholdet, at de anførte Steder uden Vold kan fortolkes i Overensstemmelse med Læren om Retsfærdiggjørelse ved Tro alene.“ (Kal. Side 377.)

Hovedindvendingen mod Læren om Retsfærdiggjørelse ved Daab eller ved Daab og Tro i Forening er, at den strider mod Skriftens Hovedindhold. Dersom vi antager den, maa vi ligefrem modfige et stort Antal af tydelige Udsagn i den inspirerede Beretning og gjøre en betydelig Del af Skriften selvmodsigende. Sandheden er, at Daaben, ligesom ethvert andet Naademiddel, kan enten gaa forud eller følge paa den Troesaft, som retsfærdiggjør. Troen er den store og eneste uundværlige Betingelse for Tilgivelse, og den kan finde Sted enten før eller efter Daaben, eller under selve Daabshandlingen.

Skriftens uimodsigelige Lære er, at vi bliver retsfærdiggjorte uforskyldt af Guds Naade formedelst Troen uden Gjerninger. Efter vor Formening kan det derfor

ikke siges med Sandhed, at „Daaben virker Syndernes Forladelse,“ eller at den „frier fra Synden, Døden og Djævelen.

Endnu en anden Retsfærdiggjørelsesmaade findes i Statskirken, nemlig Syndernes Forladelse ved Absolution af Presten.

At der i Statskirken læres Syndernes Forladelse og følgende Retsfærdiggjørelse ved Absolution af Presten, viser sig af følgende.

I den Aug. Conf. Art. 25 læser vi: „Folket undervises om, at de skal agte Afløsningen saare høit, fordi den er Guds Røst og tilsiges efter Guds Befaling“ . . . „vi skal tro Afløsningen som en Røst, der lyder fra Himmelen.“ I den 28 Art. læres, at Biskopperne har Magt og Myndighed til at forlade Synderne. I Luthers lille Katekismus, hvor der handles om Skriftemaalet, læres, at man skal modtage „Syndsforladelsen af Skriftefaderen som af Gud selv“ og ikke tvivle derom, „men tro fast, at Synderne derved er forladte for Gud i Himmelen.“ For at være forvisset om at man tror saaledes, skal Presten spørge: „Tror du ogsaa, at min Forladelse er Guds Forladelse?“ Hertil skal svares: „Ja, kjære Herre.“ Derpaa skal Presten sige: „Efter vor Herres Jesu Kristi Befaling forlader jeg dig alle dine Synder i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn. Amen!“ Overensstemmende hermed er der i det norske Kirkeritual forordnet, at Presten ved Afløsningen skal sige: „Paa Guds og mit hellige Embedes Begne, efter den Magt og Myndighed, Gud selv har givet mig her oven fra til at forlade Synderne paa Jorden, tilsiger jeg eder alle eders Synders Forladelse i Navn Gud Faders, Søns og Helligaands. Amen.“ (Rit. 63.)

Derjom her læres noget, saa er det dette, at

Menneskene retfærdiggjøres ved Prestens Absolution, dersom de tror, (der siges ikke paa Kristus, men) at Prestens Forladelse er Guds Forladelse.

Herom siger Kalston: „Skriften fremstiller overalt Retfærdiggjørelsen eller Syndsforladelse som Guds eget Værk og intetsteds fremstilles det som et Menneskes Værk, hvad enten han betragtes som den første selvstændige eller som den beskittede handlende. Da den store Jehova forkyndte sit Væsen for Moses under de høitideligste, ærefrygtpaalydende Omstændigheder, siges en af hans væsentlige Egenstaber at være den Forrettighed at „forlade Misgjerning, Overtrædelse og Synd.“ Da Jøderne fremførte mod Guds Søn den ugudelige Bestyldning for Gudsbespottelse, var deres fornemste Anklage, at han havde sagt til den værkbrudne: „Dine Synder ere dig forladte.“ Dette er Gudsbespottelse, raabte Jøderne, thi hvo kan tilgive Synder uden Gud? Og Apostelen Paulus siger: „Gud er den, som retfærdiggjør.“ (Side 380.)

Dersom Prestens Absolution bevirker Syndernes Forladelse, følger saa ikke deraf, at han er den handlende, at det er ham, som retfærdiggjør, at Retfærdiggjørelsen da bliver ved et andet syndigt Menneskes Gjering. Man gaar ud fra, at denne Handling sker efter Guds Befaling. Men hvor i den hellige Skrift har Gud befalet, at et Menneske, som af en verdslig Regering ansættes som Prest, skal forlade andre Mennesker deres Synder? Nogen saadan Befaling findes ikke i Guds Ord.

Man henviser til Math. 16, 19; 18, 18 og Joh. 20, 23, men disse Skriftsteder kan godt forklæres overensstemmende med hele Bibelens Lære uden at give den ringeste Støtte til Læren om Syndsforladelse ved Presten. For det første, saa findes der ikke i nogen af

dem den mindste Hentydning til, at Presterne befalede at forlade Synder, og for det andet tror jeg, det kan vises, at de heller ikke deri gives den mindste Bemyndigelse til at gjøre det.

Ser vi hen til Stedet i Math. 16, 19, da taler Frelseren der om sin Kirkes Stiftelse og forudsiger eller forkynnder for Petrus, at han ved Evangeliets Nøgle skulde aabne den nye Pagts Husholdning, det er Guds Rige eller Kristi Kirke. Dette skede paa Pintsedagen, da han ved Vidnesbyrdet om Jesus løste alle dem fra deres Synder, som i Troen annammede Guds Ord, og ved samme bandt alle dem, som ikke vilde omvende sig og tro paa Jesus. Denne Myndighed til ved Evangeliets Nøgle at løse og binde blev ogsaa givet de øvrige Apostler, ligesom den gives af Herren til alle dem, han kalder til Embedet. Stedet i Math. 18, 18 har Hensyn til Kirketugten, til Udelukkelse og Optagelse i Guds Menighed. Herren lærer os her, at naar en har syndet imod nogen og ikke vil erkjende det og forbedre sig, da skal han udelukkes af Menigheden og ikke længere ansees for en kristen Broder, og hvad der overensstemmende med denne Regel bindes og løses, skal være anerkjendt og stadfæstet i Himlen. Men det er fornemmelig paa Joh. 20, 23 man søger at bygge den omhandlede Lære. Ved en overfladisk Betragtning kan det se ud, som man her havde nogen Støtte, men ved en grundigere Overveielse vil vi faa se det i et andet Lys. Den Dag, Jesus stod op fra de døde, kom han om Aftenen ind til sine Disciple, der af Frygt for Jøderne var samlede inden lukkede Døre, og sagde: „Fred være med eder!“ Det var egentlig nu, Frelseren kaldte dem, som den nye Pagtes Vidner, til at forkynde hans Evangelium for en falden Verden. Ligesom „Faderen har udsendt mig,“ sagde han, „saa sender og jeg

eder." De skulde gaa ud og prædike Omvendelse og Syndernes Forladelse for alle Folk, og han vilde selv være med dem ved sin Mand, saaat deres Prædiken skulde ste i „Mands og Krafts Bevisning." Han vilde aabne Tilhørernes Hjerter, saa at Syndere skulde opvækkes, ombendes og tro paa ham til Syndernes Forladelse. Og saamange, som de ved sit Vidnesbyrd bragte til at tro deres Synders Forladelse, skulde have dem forladte af Gud i Himmelen. Dette tror vi er den ligefremme Mening af dette Skriftsted.

Ut Apostlerne opfattede det paa denne Maade synes at vise sig af deres Fremgangsmaade. Vi finder ikke noget Eksempel paa, at Apostlerne paa noget Sted eller under nogen Omstændighed foretog sig at forlade Folket deres Synder. Vi hører ikke om nogen Absolution paa Pintsedagen; nei, Folket blev vist en anden Bei. Ut Petrus ikke tiltroede sig selv Magt og Myndighed til at forlade Synd, sees klart af hans Ord til Simon, som begjærede den Helligaands Gave for Penge. Han sagde: „Ombend dig og bed Gud, om maaske dit Hjertes Tanker maatte forlades dig." Her ser vi ikke Petrus give sig ifærd med at forlade Synderne; han sagde ikke: „Tror du, at min Forladelse er Guds Forladelse?" nei, han vidste ikke engang, om Gud vilde forlade denne Mand hans Synder. Der er ikke det allerringeste Spor af, at nogen af Apostlerne gav sig af med at afslovere en eneste Synder. Alle henviste Synderen til Kristus, idet de prædikede Omvendelse og Tro og erklærede med Profeterne for- dum: „Hver den, som tror paa ham, skal faa Syndernes Forladelse ved hans Navn."

Men selv om vi antager, at Stedet i Joh. 20, 23 lærer, at Jesus gav sine Disciple Magt til at forlade Synderne, saa er det efter vor Formening aldeles

intet Bevis for, at den lutherſke Lære om Abſolutionen er ſand. Apoftlerne var begavede med den Helligaand i et ſaadant Maal, ſom hverken de katholiſke eller proteſtantiske Preſter nogensinde har været. De uddrev Dævle, helbredede al Slags Sygdom og opvakte de døde; de var ſaaledes inspirerede af Guds Aand, at hvad de talte og ſkrev, var ikke Menneſkeord men ſandelig Guds Ord; (1 Theſ. 2, 13.) Petrus ſaa i Ananias's Hjerte, at han havde løiet for den Helligaand, i Simons Hjerte, at han havde ingen Lod og Del i Kriſto, og Paulus ſaa i den lamme Mand's Hjerte, at han havde Tro til at frelſes. (Ap. Gj. 5, 3; 8, 21; 14, 9.) Om nu den Herre Jeſus, efter at have givet dem et ſaadant Maal af Aanden, ogſaa gav dem Magt til at forlade Synder, ſkal ſaa dette bevise, at alle Preſter — ogſaa de aandelig døde — har ſaaet ſamme Myndighed? Jeg antager, at intet uhildet Menneſke, der har ſund Forſtand og en Smule kriſtelig Lyſ, kan antage og tro dette. Og derſom der ikke, endog med denne Forſtaaelse af Joh. 20, 23, findes nogen Grund for Abſolutionslæren, ſaa findes der for den intet Støttepunkt, hvortil den kan helde ſig.

Men hvorfra har da Læren om Abſolutionen og den derfra udledede nu gjeldende Praktis ſin Oprindelse? Vi maa lede efter den i Historien.

Naar i den ældſte Kirke nogen ved aabenbare Synder fortørnede Gud og forargede Menigheden og iſølge Kriſti Befaling til denne blev udeluſket af Kirkeſamfundet, men ſaa derefter angrede ſin Brode, forbedrede ſig og ſøgte Tilgivelse hos Gud og Samsfund med hans Folk, da var det Biſkoppernes Forretning paa Menighedens Begne at tilſige den angrende Overtræder, at man tilgav ham for hans Synd imod Kirken og nu igjen optog ham i Samsfundet ſom en Broder. Abſo-

lutionen var da ikke nogen Syndsforlædelse eller Tilgivelse af Synder begaaede imod Gud, men simpelthen Menighedens Tilgivelse eller en Befrielse fra Kirkestraffen. Endnu i det tredie Aarhundrede havde ikke Biskopperne paa egen Haand Magt til at udtale endog en saadan Tilgivelse; men hele Menigheden maatte give sit Samtykke dertil. Allerede i det fjerde Aarhundrede havde dog Prestemagten gjort sig saa gjeldende, at Absolutionen, det er Estergivelse af Kirkestraffen, blev givet af Presten, der i denne Henseende havde taget Myndigheden fra Menigheden. Synderen fremstillede sig nu for ham, som da formilbede eller estergav Kirkestraffen og derpaa absolverede ham, det er: udtalte Kirkens eller Menighedens Tilgivelse. I det 9de Aarhundrede brugte man at lade Absolutionen følge umiddelbart paa Syndsbekjendelsen, og dette blev mere og mere almindeligt. Den var dog ikke udstrakt til alle Synder, men kun til de aabenbare, grove Forbrydelser, som paadrog Overtræderen Kirkens Straf. Men da man senere begyndte at forene Skriftemaal og Absolution med Herrens Nadvere, udstrakte man Bekjendelsen og Absolutionen til alle Synder overhoved og lod Absolutionen lyde ikke alene som en Tilgivelse fra Menighedens Side, men ogsaa fra Gud, idet man sagde: „Gud forlader dig alle dine Synder.“ I det 12te Aarhundrede tog Presterne hele Magtfuldkommenheden i sin egen Haand og forandrede Formularen til at lyde saaledes: „Jeg forlader dig alle dine Synder.“ Saaledes gik det Skridt for Skridt fra en bibelsk og kristelig Handling over til en formastelig Anmasselse af Magt og Myndighed til at forlade Synder begaaede imod Gud, og over hvilke han udtaler sine retfærdige Domme.

Flere har undret sig over, at Luther ikke affaf-

sede Skriftemaalet og Absolutionen med de mange andre af Romerkirkens Opfindelser, som han forkastede; men naar man betænkter Luthers Opdragelse og den Tids mange Bildfarelser, saa er det maaske mere at undres over, at han kom saa langt, som han virkelig gjorde. Tillige maa vi mærke os, at det Skriftemaal med Absolution, som Luther anvendte, ikke har nogen Lighed med det i Statskirken nu brugelige. Luther benyttede kun det private Skriftemaal, hvorved han havde Anledning til at tale med hver enkelt om Sjælens Tilstand. Skriftemaalet var ham et Middel til at blive bekendt med Folkets Liv og Tænkemaade og sætte ham istand til efter Omstændighederne at bringe disse Trøst, Formaning eller Røvelse. Det undrer os derfor ikke, at Luther sagde om dette private Skriftemaal: „Om tusinde og atter tusinde Verdener vare mine, saa vilde jeg heller miste dem allesammen, end jeg vilde tilstede det ringeste Stykke af det hellige Skriftemaal at lade komme af Kirken; thi det er de Kristnes første og nyttigste Skole, udi hvilken man lærer dem Guds Ord rettelig at forstaa og vide, hvilken de ikke saa fuldkommelig kunne gjøre udi almindelige Prædikener. . . . Vi kunne ikke give nogen Sakramentet, uden han tilforn er forhørt, hvad han om Kristo haver lært, og om han vil fra sine Synder aflade, som han haver gjort og begaaet mod Gud og hans hellige Bud. Thi,“ siger han, „vi ville ikke gjøre en Svinestald af Kristi Kirke og lade enhver usforhørt løbe til Sakramentet ligesom et Svin til Trouget.“ (Efter Luth. Kirket. II. 190.)

Privat Skriftemaal anvendt af en troende, nidtjær og erfaren Herrens Tjener kunde maaske være til Gavn for mange Sjæle; men har Skriftemaalet og Absolutionen, som disse nu bruges i Statskirken, nogen Lighed dermed? Aldeles ikke. Hvad Luther ikke

vilde miste af Kirken for „tusinde Verdener,“ det har man ganske og aldeles kastet bort, og den Fremgangsmaade, som Luther siger, vilde gjøre Kirken til en Svinstald, praktiserer man nu ganske fuldstændig rundt hele Landet.

Men hvor har nu Statskirken lært sin Methode ved Skriftemaal og Absolution? Det ved jeg ikke, kun dette er en Kjendsgjerning, at den ikke har lært den af Guds Ord, ikke af den apostoliske Kirke, ikke af Romerkirken, ikke af Luther, ikke af noget andet Kirkesamfund.

At Statskirkens nu brugelige Absolution ikke har nogen Grund hverken i Guds Ord eller Historien er vel ikke det værste. Hvad er Følgerne af denne Absolution af Måskeerne? Lad os forestille os, at ubodfærdige og vantro Synder kommer regelmæssig hvert Aar og bliver tilfagte Syndernes Forladelse i den tree-nige Guds Navn; lad os antage, at de tror, at „Prestens Forladelse er Guds Forladelse,“ og at de, naar alt gaar saa let og faaes for saa godt Kjøb, vedbliver i sin Ubodfærdighed, indtil Døden kommer. Hvor bliver der saa af deres Sjæle? Og hvem har været dem behjælpelig i dette forfærdelige Sjælebedrag? Hør, hvad der videre siges herom: „Hvilke Pastorer, som forsætligvis eller af Uagtsomhed absolvere de arme, uforstandige Folk og vide ikke, om de kjende Kristum eller ei, de ere ikke Sjælehrder, men Sjælemordere, Bugtjenere, Veiesvende, ja, Ulve og Djævelens Tjenere, hvilke Gud paa den yderste Dag skal støde hen fra sig som utro Tjenere, over hvilke de arme Sjæle jammerligen skulle beklage.“ (Luth. Kirkt. 11. 191.)

Men, siger man, „Presten advarer dem kraftigt i Skrifтетalen og siger, at om de ikke er bodfærdige og troende, saa maa de ikke komme frem.“ Men drukner

han ikke selv alle sine Advarsler ved den Kjendsgjering, at han modtager alle og tilfiger dem alle Syndernes naadige Forladelse." Desuden er det jo Presten, som ved Skriftemaalet skal prøve, om Skriftebørnene er bodsferdige og troende.

Dersom, som vi har seet, Statskirken lærer, at Presten har „Magt og Myndighed til at forlade Synder," og Skriftefaderens Røst er „Guds Røst", som lyder fra Himlen, saa har Presten ifølge dette „Magt" til at retfærdiggjøre en Synder. Dersom han har „Magt" dertil, da bliver Handlingen Prestens Gjerning, og Retfærdiggjørelsen bliver da ved Gjerninger uden Tro paa Jesus, dersom man blot tror, at „Prestens Forladelse er Guds Forladelse."

Methodistikkens Lære om Retfærdiggjørelsen er klart fremholdt i dens Skrifter. Den kjender for Overtræderen kun en Retfærdiggjørelsesmaade og denne er ved Troen alene uden nogen Gjerning og uden nogen vor Fortjeneste. I vor niende Religionsartikel læses følgende: „Vi ansees som retfærdige for Gud alene formedelst vor Herres og Frelzers Jesu Kristi Fortjeneste ved Troen, og ikke for vore egne Gjerninger eller Fortjenester. At vi retfærdiggjøres ved Troen alene er derfor en overmaade sund og trøsterig Lære." I vor Katikismus siges, at „Retfærdiggjørelsen er den Virkning af Guds uforskyldte Naade, hvorved han tilgiver vore Synder og antager os som retfærdige for sit Maaen for Kristi Skyld." (Sp. 55.) Herom skriver ogsaa Wesley saaledes: „Troen er den eneste Betingelse for Retfærdiggjørelse. Vi mener derved kun dette, at det er den eneste Ting, uden hvilken ingen kan retfærdiggjøres; den eneste Ting, som er umiddelbart, uundgaaelig og absolut nødvendig til Tilgivelse. Ligesom Mennesket paa den ene Side, om han end havde alt

uden Troen, ikke kan blive retfærdiggjort, saaledes kan han paa den anden Side, om han end forudsættes at mangle alt andet, ikke andet end blive retfærdiggjort, dersom han tror." Kalkton vidner det samme og siger: „Retfærdiggjørelse er ved Tro alene i en saadan Forstand, at ingen kan blive retfærdiggjort uden Tro, og alle, som har den, er retfærdiggjorte." (Kal. Side 362. 382.)

Det kan heraf sees, som bemærket i Begyndelsen af dette Foredrag, at Methodistkirken er enig med Statskirken i dens Lære om Retfærdiggjørelse ved Troen alene; men naar den lærer, at „Daaben virker Syndernes Forladelse og frier fra Døden og Djævelen;" at vi ved den bliver „ledige fra Djævelens Tyranni" og „løs fra Synden, Døden og Helvede;" at den gør os til „Livets Børn og Arvinger til alt det Gode, Gud har;" og at den „er vor eneste Trøst," da maa vi sige, at heri er vi ikke enige. Ligeledes maa vi forkaste den Lære, at Prestens Absolution er „Guds Røst, der lyder fra Himlen;" at han „har Magt og Myndighed til at forlade Synderne," og at saaledes Prestens Forladelse er Guds Forladelse. Paa denne Retfærdiggjørelse ved Daab eller Absolution, der er Handlinger foretagne af Presten paa bestemte Tider og Steder, tror vi ikke.

Forforskjellen imellem Statskirkens og Methodistkirkens Lære er med Hensyn til det sidste dersom meget stor. Vi kan ikke andet end være taknemmelige for, at vor Kirke ikke er besnæret af saadanne Lærdomme. Da vi ser paa dem som store og meget farlige Bildfarelser, beder vi Herren aabne vore Landsmænds Øine til at se, kjende og forkaste dem.

Gjensødeljen og Helligjørelsen.

Femte Foredrag.

Da vi i den Aug. Conf. ikke finder nogen Udtalelse om disse vigtige Lærepunkter, maa vi for disses vedkommende henholde os til de autoriserede Forklaringer og Luthers store Katekismus.

I en Forklaring trykt ved Hjemmel af Kirkedepartementets Skrivelse af 18de Januar 1860 svares paa Spørgsmaalet: „Hvad er Gjensødeljen?“ „Den Raadevirkning af Guds Aand, at han fornyer Guds Billedet i vor Sjæl og saaledes skaber et nyt Guds Menneſte.“ I en anden Forklaring, trykt ved Hjemmel af samme Departements Skrivelse af 28de Juli 1865, svares paa dette Spørgsmaal, at Gjensødeljen er: „Det samme, som den levende Troes Meddelelse eller Opvækkelse af den aandelige Død, Ombendelse og Oversættelse fra Mørket til Lyset, fra Satans Magt til Gud.“

Den første af disse Forklaringer lærer, at Menneſket ved Gjensødeljen bliver dannet til en ny Skabning efter Kristi Billede; den anden tier med dette og om-

taler ganske andre Ting, nemlig Troens Meddelelse, Opvækkelse, Ombændelse og Overførelse fra Mørket til Lyset. Den ene sætter Opvækkelse, Ombændelse og Tro som nødvendig Betingelse for Gjensødelse, den anden sætter Gjensødelsen som en Betingelse for alt dette. Den ene lærer, at vi maa have Troen for at kunne blive retfærdiggjorte og gjensødte, den anden, at vi maa blive gjensødte for at kunne faa Troen og blive retfærdiggjorte; den ene sætter Gjensødelsen som en Frugt af Troen, den anden Troen, som en Frugt af Gjensødelsen. En tredie Forklaring, authoriseret samme Aar som den anden, (16 December 1865) modsiger igjen denne, og da de symboliske Bøger tier om denne Gjenstand, saa ved vi ikke, hvilken af disse Retninger der kan kaldes den lutherste Lære.

Vi antager, at Svaret i den sidstnævnte, nemlig Sverdrups Forklaring, vil anses som rigtig. Her svares paa Spørgsmaalet: „Hvad er Gjensødelsen? „Den Naadbegjering af Guds Aand, at han tager Bodelig i vort Hjerte, fornyer os efter Guds Billede og saaledes skaber et nyt Guds Menneſte.“ (Sp. 375.)

Den biskoppelige Meth. Kirke tror ogsaa, at Gjensødelsen er en Gjerning udført af den Hellig Aand og bestaar ifølge vor Katekismus Sp. 56 i „Sjælens Fornyelse i Kristi Billede.“ Ifølge Kalkton indbefatter Gjensødelsen „den aldeles væsentlige Forandring i den moralske Karakter, som udgjør det eiendommelige hos de Kristne, og som alene giver Udgang til Himmelen herester.“ Watson siger: „Den er Befrielse fra Syndens Trældom, ny Kraft og Villie til at gjøre alle Ting, som er Gud behagelige, baade med Hensyn til den indvortes Habitus eller Tilstand og de udvortes Gjerninger.“ I sin Tale om den nye Fødsel siger Wesley: Retfærdiggjørelsen er „det store Værk, som Gud gjør

for os, idet han tilgiver os vore Synder," og Gjenfødselen er „den store Gjerning, som Gud gjør i os, idet han fornyer vor faldne Natur." „Med Hensyn til Tiden gaar ingen af disse forud for den anden; i det Øieblik vi er retfærdiggjorte af Guds Naade ved den Forløsning, som er i Kristo, er vi ogsaa fødte af Aanden; men med vor Tanke, som det hedder, gaar Retfærdiggjørelsen forud for den nye Fødsel. Først fornemmer vi, at Guds Brede er borttaget og derpaa, at hans Aand virker i vore Hjerter." (Rals. Gr. 383—387.) Alle disse Vidnesbyrd gaar ud paa det samme, at Gjenfødselen er Sjælens Fornøelse ved den Helligaand, hvorved et nyt Menneske skabes og nyt Liv og Kraft meddeles.

Methodisternes Lære om hvad Gjenfødselen er, synes saaledes at stemme ganske overens, med hvad Pastor H. U. Sverdrup lærer i sin Forklaring, og dersom hans Fremstilling erkjendes som den rette lutheriske Lære, saa er der altsaa i dette Punkt en fuldkommen Enighed.

Da Gjenfødselen staar saa nær forbunden med Helligjørelsen og i Virkelighed er dennes Begyndelse, vil vi nu gaa over til Undersøgelsen af dette Emne.

I vor Forklaring svares paa Spørgsmaalet:

„Hvad er Helligjørelsen?"

„Det er Sjælens fortsatte Renselse fra den iboende Synd og det nye Menneskes Tilvæst i Naaden."

Paa samme Spørgsmaal svares i Pastor Sverdrups Forklaring, at Helligjørelsen er „den Naadegjerning af Guds Aand, at han daglig mere og mere fornyer den Troende efter Guds Villedbe." Da denne daglige Fornøelse efter Guds Villedbe uden Tvivl indbefatter en fortsat Renselse fra den iboende Synd, saa er der med Hensyn til dette heller ikke her nogen Forstjæl i Opsattelsen.

Naar derimod Spørgsmaalet rettes hen paa den fulde Udstrækning af denne Aandens Virkning, eller hvorvidt Menneftets Sjæl i dette Liv kan blive renset fra al Synd, saa vil det maaste vise sig, at Forstjellen ikke er saa ganske ringe.

I sidstnævnte Forklaring læser vi nemlig under Spørgsmaal 419, at „Synden hænger ved den Troende, saalænge han er i denne Verden.“ I en anden Lærebog siges, at Synden vedbliver hos Menneftet, indtil den ganske udryddes ved en salig Død. I Luthers store Katekismus Side 124 læser vi: „Thi nu forbliver vi dog kun halvveis rene og hellige, paa det at den Helligaand stedse kan arbejde paa os ved Ordet og daglig uddele til os Syndernes Forladelse, indtil hint Liv, hvor der ikke skal være nogen Syndsforladelse Se, dette skal være den Helligaands Embede og Gjerning, nemlig at han paa Jorden begynder og dagligen forøger Helligheden Men naar vi er henraadnede, vil han ganske fuldføre det i et Dieblik og evig opholde os deri.“

Derfom vi rettelig forstaaer disse Citater, saa er Meningen denne, at Sjælen paa ingen Maade kan blive renset fra Synden i denne Verden, at det ifølge Luthers Ord først vil ske, „naar vi er henraadnede,“ altsaa en Tid efter at vi har forladt denne Verden.

Methodistkirken tror derimod, at den Troendes Sjæl i denne Verden kan blive renset fra al Synd og anser dette nødvendigt, da intet urent kan komme ind i Himlen og der, saavidt vides, ikke findes nogen Skjersild eller noget lignende, som kan rense den efter Døden. I vor Katekismus spørges:

„Kan enhver Troende blive ganske helliggjort i dette Liv.“

Svar: „Ja, Guds Befaling er: „Bliver hellige; thi jeg er hellig,“ og hans Forjættelse er, at „derfom vi bekjende vore Synder, vil han rense os fra al Uretfærdighed.“ (Sp. 58.)

I vor Forklaring finder vi herom blandt andet følgende:

„Hvad har Gud lovet sine Børn med Hensyn til deres Sjæls Helliggjørelse?

At han vil rense dem fra alle deres Urenheder og give dem en saadan Raade, at de skulle blive istand til at elske ham af deres ganske Hjerte, Sjæl og Sind. Ezek. 36, 25—27; 5 Mosb. 30, 6.

Naar vil Herren opfylde disse Forjættelser til sine Børn?

Naar de af ganske Hjerte overgiver sig til ham og i Troen annammer den forjættede Raade. 1 Joh. 1, 7; Mark. 11, 24.

Hvad kalder vi den Modenhed i Raaden, at kunne elske Gud af ganske Hjerte og vor Næste som os selv?

Kristelig Fuldkommenhed. Kol. 1, 28; 2 Tim. 3, 17; Tit. 3, 15.“

I den Aug. Conf. Art. 27 siges, at „den kristelige Fuldkommenhed bestaar i alvorlig at frygte Gud og paa den anden Side dog at fatte stor Fortrøstning og for Kristi Skyld forlade sig paa, at vi har en forsonet Gud, at bede Gud om og sikkert forvente Hjælp af ham i alt, hvad vi foretager os efter vort Kald, og saa i vor udbortes Dmgjængelse slittig gjøre gode Gjerninger og tage vare paa vort Kald. Heri bestaar den sande Fuldkommenhed og den sande Gudsdyrkelse.“

Vi ser heraf, at der ogsaa i Statskirken læres en Fuldkommenhed, som kaldes „kristelig Fuldkommenhed;“ men af hvad der ellers er anført, har vi Grund til at tro, at der om denne Ting gives forskellige Meninger.

Vi tror ikke, at al Synd er udrenset af den Troendes Sjæl ved Gjenfødselen; nei, vi er forvissede om, at der i mange Guds Børns Hjerter findes megen Synd, hvorved Guds Aand bedrøves, og som er til Sorg og Plage for dem selv; vi tror, at dette kan vedvare en meget lang Tid endog hos alvorlige og forsigtige Guds Børn, men vi tror ikke, at dette er nogen absolut Nødvendighed. Tvertimod er det vor Overbevisning, at Gud formedelt Troen paa Kristus baade kan og vil rense os fra al indre Urenhed, samt saaledes udøse sin Kjærlighed i vore Hjerter, at vi kan elske ham af ganske Hjerter, Sjæl og Sind og saaledes opnaa, hvad vi kalder den kristelige Fuldkommenhed.

Da vi har Grund til at tro, at denne Lære, omendstjont meget modsagt, er lidet kjendt og i høi Grad misforstaaet, skal vi for om muligt at opklare Sagen i Rothed fremstille, hvad vi i dette Stykke tror, og hvorfor vi tror saaledes.

Lad os da først minde om, hvad Gud ikke har lovet at frelse os fra, og hvad vi saaledes ikke kan vente at befries fra i denne Verden.

1. Vi kan ikke blive frelst fra Uvidenhed i mange Stykker. Gud har visselig lovet, at han vil give os den fornødne Visdom til at tjene ham, finde Veien til Himlen og lede andre med os, men i mange Henseender bliver det dog saa, at vi „forstaar i stykkevis“ og maa „profetere i stykkevis.“

2. Vi bliver følgelig ikke befriede fra Feiltagelser. En feilagtig Opfattelse vil ofte lede til en feilagtig Tanke, urigtig Følelse og Handling. Vi kan paa Grund af Mangel ved vor Hukommelse let glemme og saaledes forsømme at opfylde vore Løfter og paa Grund af vor Naturs Skrøbeligheder feile i mange Henseender. Herfra venter vi ingen Befrielse i dette Liv.

3. Vi bliver ikke frelst fra Mangler. Vi vil altid støde an og komme tilkort i mange Ting. Vor Baagen og Beden vil ikke være saa alfidig og stadig; som det til enhver Tid er fornødent; vor Tro vil ikke altid i Ansægtningens Hede beholde den Fræidighed, som Guds usvigelige Trofasthed kræver; vi vil aldrig kunne elske Gud saa høit, som han fortjener at elskes, og vi vil ikke kunne yde ham al den Ære og Tjeneste, som vi er ham skyldige. Saaledes vil der hænge en Uendelighed af Mangler og Skrøbeligheder endog ved dem, der her er rensede fra Synden, saa at alle uden Undtagelse behøver at bede: „Forlad os vor Skyld!“

4. Vi vil ikke blive fritagne for Fristelser. Vi lever i en ond Verden, der enten siger: „Følg os, og alt dette vil jeg give dig;“ eller: „Gaa af Veien for os, ellers træder vi dig under vore Fødder som et „Udsud og Afstrab.“ Vi bor i et Legeme, som undertiden siger: „Spar mig, spar mig!“ til andre Tider: „Slip mig! lad mig løs!“ Ofte er det en tung Byrde, der uafslabelig tynger og forvolder Smerte, saa igjen vil det i Veiret, saa at man maa „undertrue det og holde det i Tømme.“ Vi er omgivne af en usynlig Hær af onde Aander, ledet af vor svorne Fiende, der vil bruge al sin List og Ondskab for ved sine Rænker og mange Hjælpere at lede os til Synd og Affald fra Gud. Saa længe vi befinder os i denne Verden, vil disse Omstændigheder omringe os, og vi bliver derfor bestandig udsatte for ydre og indre Fristelser fra synlige og usynlige Fiender. Vi ved, at vor dyrebare Frelser selv blev fristet af den onde Djævel paa flere Maader, og dersom det gik saa med Messias, da kan Discipelen ikke vente det bedre.

5. Vi bliver ikke frelst fra Farer. Af det

foregaaende maa det være os klart, at der er Farer paa høiere og venstre Side. Der er vel ikke altid saadan overhængende Fare for at falde fra Gud og fortabes, især for dem, der er rensede fra Hjertets Urenhed, men der er Fare for paa en eller anden Maade at synde imod Gud og derved besmitte sin Sjæl. Adam og Eva, som var ganske og aldeles hellige uden nogen Mangel, Brøst eller Skrøbelighed, med usvækkede Evner i et helligt Paradis, blev dog forledele til at synde og besmitte derved sin Sjæl. Hvormeget større maa da ikke Faren for at synde mod Gud være under de nærværende Forholde, endog for de allerhelligste Mennesker? Sikkerlig: „Vi gaar i Fare, hvor vi gaar.“

Vi har ingen Forjættelse fra Herren om at blive befriede fra de her omtalte Skrøbeligheder, Mangler og Farer, førend vi „har stridt Striden, fuldkommet Løbet og bevaret Troen.“ Men lad os nu se, hvad han har lobet at frelse os fra. Forjættelsen lyder: „Fra alle vore Urenheder.“ Vi kan derfor vente at blive befriede:

1. Fra **Hovmod**. Den er en af de Urenheder, som vanslirer Sjælen, en Synd, som Gud hader, og som især maa være vederstyggelig for ham, der saa nøie kjender vor Afsmagt og Ukselighed. Der er skrevet: „Gud staar de Hoffærdige imod.“ Jesus kalder os til sig for at lære af ham at blive ydmyge af Hjertet. Hovmod, denne Goliath, vil den mægtige Israels Konge dræbe med sine Læbers Aande. Naar dette er skeet, kan vi med Paulus sige: „Jeg lever ikke længer.“

2. Fra **urene Begjæringer**, thi disse hører med til Synden. Naar det store Jeg ikke mere lever, og Kristi Kraft har lagt Sjælens Villie som Leret i den store Pottemagers Hænder, da kan Hjertet sige, endog naar den bitre Kalk sættes til Munden: „Herre,

ikke min, men din Villie." Da er „Rjødets forskæftet med Lysterne og Begjæringerne,“ „paa det at det Syndens Begeme skal vorde tilintetgjort.“ Rom. 6, 6.

3. Fra Avind. Denne Synd er lig en, der kjender sin Hæslighed og søger at skjule og pynte sig under alle Slags Forklædninger. Det erfarne Blik kjender ham under Forklædningen og væmmes ved ham. Sikkerlig, Jesus vil tilintetgjøre denne Korah med hele hans Selstab. Og den, som Sønnen faar frigjort, bliver virkelig fri.

4. Fra syndig Brede. Bredden er lig en ond Aand, der plager og gjør Mennesket ulykkeligt. Vistnok maa den Troende have Magt over den, saa den ikke hersker over ham, men en Ting er det at holde den underkuet, en anden Ting at have den onde Rod taget bort. Jesus siger, at enhver Plante, som den himmelske Fader ikke har plantet, skal med Rod opprykkes. Jeg er vis paa, at Breddens Plante ikke er indpodet i Menneskets Hjerter af den hellige Gud. Det er en af vore Urenheder, og fra alle disse har Herren lovet at rense os. Naar vi er befriede fra denne og alle de andre Fiender, da kan vi „tjene Herren uden Frygt i Hellighed og Retsfærdighed alle vore Levedage.“

Men har Herren lovet at gjøre mere for os end at rense os fra alle vore Urenheder? Ja, Jesus har kjøbt herlige Gaver til Menneskenes Børn, og det er Herrens velbehagelige Villie, at give det altsammen til os. Iblødt disse Gaver nævner vi:

1. Aandens Fyldte. Jesus sagde til sine Disciple: „Se, jeg sender min Faders Forjættelse over eder.“ „I skulle døbes med den Helligaand om ikke mange Dage.“ — Og da Tiden kom, blev de „alle fyldte af den Helligaand.“ Og hvor stor var ikke den Forandring, som nu viste sig. Se, hvilken Fri-

modighed til at vidne om Jesus, hvilken Beredvillighed til at lide for ham, hvilke Frugter af deres Virken! Mærk: „Eder og eders Børn hører Forjættelsen til.“ Naar vi er bleven døbte med denne Daab, saa bliver vi „fulde af Aanden“ og kunne sige med Paulus: „Vi har Kristi Sind;“ vi er villige „ikke alene til at bindes, men og til at dø for den Herres Jesu Navns Skyld.“

2. Aandelig Kraft. Frelseren bød sine Disciple ikke at vige fra Jerusalem, førend de var „isørte med Kraft fra det Høie.“ Dersom vi skal seire over Djævelen, Verden og Kjødet; dersom vi med Taalmodighed skal bære Forjættelse, Trængsel og Lidelse, da behøver vi „mægtigen at blive bekræftet i det indvortes Menneffe.“ Naar vi bliver „styrkede med al Styrke efter hans Herligheds Kraft,“ da skal vi kjende „at Kristus er stærk i de Svage“ og i Sandhed kunne sige med Apostelen: „Jeg formaar alle Ting ved Jesum, som gjør mig stærk.“ „Jeg bliver mere end Seierherre ved Jesum Kristum.“

3. Guds Kjærlighed rigelig udøst i vore Hjertes. Den evangeliske Lov siger: „Du skal elske Herren din Gud af dit ganste Hjerter og af din ganste Sjæl, og af dit ganste Sind; og du skal elske din Næste som dig selv.“ „Af disse to Bud hænger al Loven og Profeterne,“ derfor er „Kjærligheden Lovens Fylde,“ nemlig den Lov, under hvilken Guds Børn er satte. De er ikke under Loven — den fuldkomne strenge Lov, der dommer hver Afvigelse, Brøst og Mangel — men under Naaden, det er under Evangeliets Husholdning. De tjener derfor ikke i Bogstavens gamle, men i Aandens nye Bæsen. For dem er altsaa alle Bud indbefattede i dette: „Du skal elske Herren din Gud af dit ganste Hjerter og din Næste som dig selv.“ Da den trofaste

Gud har lovet, at han vil „omskjære vort Hjerte,“ saa at dette kan ske, og give sin „Aand indeni os,“ saa at vi kan „holde og gjøre hans Rette,“ saa har vi Grund til at vente, at denne Guds Kjærlighed skal saaledes blive „rigelig udøst i vore Hjerter.“ Og naar dette sker, da lever vi i Gud, „thi hvo, som bliver i Kjærlighed, bliver i Gud og Gud i ham.“ Da kan vi ogsaa vidne med Johannes: „Hvad vi bede ham om, det skulle vi annanme af ham, thi vi holde hans Bud og gjøre det, som er behageligt for ham.“ Da vil vor Fred „flyde som Floden“ og vor Retfærdighed være „som Havets Bølger.“ O, at den „lille Hjord“ maatte renses fra al „Kjødets og Aandens Besmittelse“ og blive iført denne „Guds fulde Rustning!“

Efterat vi nu i korte Træk har fremstillet, hvad vi ikke kan vente at befries fra, og hvad vi antager Gud her vil give os formedelst Troen paa Jesus, gaar vi nu over til at vise, af hvad Grund vi tror saaledes. Det er saa almindeligt at høre tale om, at saadant kan ikke opnaas paa Jorden, at selv de bedste Troende maa synde, saalænge de lever og at, som Luther siger, vi her bliver kun halveis rene og hellige.

Men lad nu Menneskenes Ord fare, og lad os vende os til Herren for at se, hvad han siger om disse Ting. Hans Ord er Sandhed, og paa dem kan vi trygt forlade os.

Først vil vi mærke os nogle af Guds Befalinger til sit Folk: „Du skal elske Herren din Gud i dit ganste Hjerte, og din i ganste Sjæl, og i dit ganste Sind.“ Dette er det første og store Bud, og det andet er ligesom dette: „Du skal elske din Næste som dig selv.“ Math. 22, 37—39. „Renser eders Sjæle i Sandheds Lydighed formedelst Aanden til ufrømtet Broderkjærlighed og elsker hverandre inderligen af et

rent Hjerte." 1 Pet. 1, 22. „Gjører alle Ting uden Knur og Tvivl, at I kunne vorde ustraffelige og rene, Guds ulastelige Børn." Tit. 2, 14.

Her befaler Gud os, at vi skal elske ham af vort ganske Hjerte, at vi skal rense vore Sjæle, saa at vi kan blive hans ulastelige og rene Børn. Vi ser altsaa, hvad hans Villie er; men kan nu Guds Villie ske i dette Stykke? Hvad siger Herren?

Lad os høre: „Dg Herren din Gud skal omstjære dit Hjerte og din Sæds Hjerte, at du skal elske Herren din Gud i dit ganske Hjerte og i din ganske Sjæl." 5 Mosb. 30, 6. „Dg jeg vil stænke rent Vand over eder, og I skulle blive rene; af alle eders Urenheder og fra alle eders stygge Afguder vil jeg rense eder. Dg jeg vil give eder et nyt Hjerte . . . Dg jeg vil give min Aand indeni eder og gjøre det, at I skulle vandre i mine Skikke og holde og gjøre mine Rette." Ezkl. 36, 25—27. „Thi saamange som Guds Forjættelser ere, ere de i ham Ja og i ham Amen — Gud til Gæde formedelst os." 2 Kor. 1, 20. Mange andre Forjættelser kunde anføres, men tror man ikke disse, vil ikke Tallet gjøre noget til Sagen. Disse Forjættelser er fulde og paalidelige. Her loves en fuld Renselse af al Urenhed, en Aandens Gave, hvorved man kan styrkes til at gjøre Guds Villie, og en Kjærlighed, saa at man kan opfylde det store Bud i Loven. Det er for stort, siger det tvivlende Hjerte. Men hvad siger Bibelen? Hør! „Han formaar over alle Ting at gjøre langt overslødigere, end hvad vi bede eller forstaa." Ef. 3, 20. Skulde der opstaa Tvivl, om Gud virkelig vil fuldbyrde sine Løfter, saa hør videre: „Saa skal du vide, at Herren din Gud, han er Gud, den trofaste Gud, som holder Pagten og Misfandheden mod dem,

som ham elste, og mod dem, som holde hans Bud indtil tusinde Led." 5 Mosb. 7, 9.

Men har nogen af Guds Børn agtet paa Guds Befalinger og troet hans Løfter? Har de søgt at komme i Besiddelse af den forjættede Naade? Hvad siger Guds Ord? Mærk, hvorledes Guds Børn har hungret efter Hellighed og raabt til Herren: „To mig meget af min Misgjerning og rens mig af min Synd . . . Skab i mig et rent Hjerte og forny en stadig Aand indeni mig." Ps. 51, 4. 9. 12. „Men han selv, den Fredens Gud, hellige eder ganske og aldeles, og gid eders ganske Aand og Sjæl og Legeme maa bevares ustraffelige i vor Herres Jesu Kristi Tilkommelse." 1 Thes. 5, 23. „Epaphras hilser eder. . . . og strider altid for eder i sine Bønner, at I maatte staa fuldkomne og fulde ndte efter al Guds Villie." 1 Thes. 4, 12. Se fremdeles Fil. 1, 9. 10; Kol. 1, 9—11; 1 Thes. 3, 12. 13.

Vi ser, hvorledes de Troende, grundet paa Guds Befalinger og Forjættelser, har hungret og raabt efter Renhed og Hellighed. Men har de faaet, hvad de søgte? Er deres Begjæringer bleven bønhørte? Hvad siger Herren? Hvad er deres eget Vidnesbyrd? Hør igjen Herrens Ord: „Noa, en retfærdig Mand, var fuldkommen i sin Tid; Noa vandrede med Gud." 1 Mosb. 6, 9. „Men min Tjener Caleb, fordi der er en anden Aand med ham, og han har fuldkomneligen efterfulgt mig." 4 Mosb. 14, 24. Hør ogsaa Guds Børns Vidnesbyrd: „Hvad vi bede ham om, det skulle vi annamme af ham, thi vi holde hans Bud og gjøre det, som er behageligt for ham." 1 Joh. 3, 22. „Derudi er Kjærligheden bleven fuldkommen hos os, at vi have Frimodighed paa Dommens Dag, fordi ligesom han er, saa ere og vi

i denne Verden." 4, 17. Se fremdeles Luk 1, 6; 1 Kor. 2, 16; Gal. 2, 20.

Dersom vi tror, at Bibelen er Guds Ord (2 Pet. 1, 21) og at den er skreven os til Lærdom; dersom vi mærker os Guds Befalinger og Forjættelser og Guds Børns Bønner og Vidnesbyrd, bør vi da ikke tro, at vi i denne Verden kan blive frelst fra al Synd og faa vore Hjerter fyldte med ren Kjærlighed til Gud og Næsten? Da Gud er trofast, uforanderlig og uden Persons Anseelse, bør da ikke enhver Troende søge denne Frelse, forat de, iførte Guds fulde Røstning, kan leve som hans rene, ulastelige Børn i denne Verden? Lad os kun have Tro til Gud, saa skal vi fornemme, at „hans Arm ikke er forkortet," men at der endnu er „Balsom i Gilead."

Vi har allerede seet, at vi kalder den Tilstand hos de Troende, at kunne elske Gud af ganske Hjerter og sin Næste som sig selv, „kristelig Fuldkommenhed." Denne Benævnelser kan maaſte synes mindre passende, thi den omhandlede Tilstand er jo behestet med mange Ufuldkommenheder, hvilket vi allerede har seet. Tilstanden er ogsaa ufuldkommen i en anden Henseende. Den er ikke færdig og afsluttet, men fortsættes og foræbles uafslædelig. Men hvorfor da kalde denne mangelfulde og umodne Tilstand „kristelig Fuldkommenhed?" Vi benævner den alligevel saaledes, fordi:

1) Den indbefatter fuld Befrielse fra al indre Synd eller moralisk Urenhed. Den Helligaand har ved Kristi Blod rensset Sjælen fra „al Synd," fra alle dens „Urenheder" og fra alle dens „stygge Afguder." Den er derfor lig en Urtefeng, hvoraf alt Ugræsset med Rod er oprykket. Syndens Frø kan vel gjen ved Fristelsens Vind blæse ind i Hjertet, men

derfom den ved Blodet rensede Sjæl vedbliver at være fuldelig opofret til Gud, vandrer i stadig Narvaagenhed og Bøn og med barnlig Tillid fortrøster sig til og stoler paa Guds Forjættelser og hans almægtige Beskyttelse, behøver den ikke mere at besmittes af Synden.

2) Vi kalder denne Tilstand saaledes, fordi den indbefatter Raade til i evangelisk Forstand at kunne holde Guds Lov. Denne Lov byder at elske Gud af ganste Hjerter og sin Næste som sig selv. Som vi allerede har seet paa Side 76, har Herren lovet at rense os fra alle vore Synder og rigelig udøse sin Kjærlighed i vore Hjerter. Naar Herren opfylder disse sine Forjættelser til os, da kan vi efterkomme denne Lovs Fordring og sige med Johannes: „Vi holde hans Bud og gjøre det, som er behageligt for ham.“ 1 Joh. 3, 22. Denne Kjærlighed er „Lovens Fyld.“ (Rom. 13, 8—10) den er „Summen af Budet,“ (1 Tim. 1, 5), den er „Fuldkommenhedens Baand.“ (Kol. 3, 14.)

3) Vi kalder denne Modenhed i Raaden saaledes, fordi man i denne Tilstand er beredt og stiftet for „de Helliges Arvedel i Lyset.“ Jesus siger: „Vorder altid rede!“ Da intet urent kan komme ind i Himlen, kan en uren Sjæl ikke være beredt for Livet deroppe; men naar den her er toet og gjort hvid i Lammets Blod, er den beredt og dygtiggjort til at istemme Lammets nye Sang blandt den hvidklædte Skare omkring Guds Trone.

4) Vi kalder den Fuldkommenhed, fordi det er en bibelsk Benævnelse. Gud kalder denne Tilstand saaledes i det gamle Testamente. Han sagde til Abraham: „Vandre for mit Ansigt og vær fuldkommen.“ (1 Mosb. 17, 1.) og til Israël i Almindelighed: „Du skal være fuldkommen med Herren

din Gud." (5 Mosb. 18, 13.) Han erkjendte nogle Personer for at være fuldkomne, thi han siger om Noa: „Noa, en retfærdig Mand, var fuldkommen i sin Tid; Noa vandrede med Gud." (1 Mosb. 6, 9.) Ligeledes om Job: „Der var en Mand i Uz Land, hans Navn var Job, og den samme Mand var fuldkommen og oprigtig . . . Der er ingen som han i Landet, en fuldkommen og oprigtig Mand, som frygter Gud og som viger fra det Onde." (Job 1, 1. 8.)

Jesús fornyede Befalingen til sine Disciple, da han sagde: „Derfor skulle I være fuldkomne, ligesom eders Fader, som er i Himlene, er fuldkommen." (Mat. 5, 48.) Han opgav Betingelsen for at blive det: „Vil du være fuldkommen, da gaa' hen og sælg, hvad du har og giv fattige det . . . og kom og følg mig." I Luk. 6, 40 opgiver han denne Tilstands Kjendetegn, idet han siger: „Hvo, som er fuldkommen, skal være som hans Mester."

Paulus forkyndte samme Være; han skrev til Korinthierne og formanede dem til at blive fuldkommede." (2 Kor. 13, 11.) Han paamindede og lærte hvert Menneske, for at han kunde „fremstille hvert Menneske fuldkomment i Kristo Jesu." Han bad at Korinthierne maatte blive „fuldkommede." (2 Kor. 13, 9) at Filipenserne maatte være „rene og uden Anstød; at Kolosenserne maatte omgaaes „værdigen for Herren til fuldt Velbehag" og „staa fuldkomne og fuldendte efter al Guds Villie;" (Kol. 1, 10; 4, 12) at Thesalonikerne maatte „helliges ganske og aldeles" og „bevares ustraffelige." 1 Thef. 5, 23.

Dette maa være nok for at overbevise os om, at Fuldkommenhed er en bibelsk Benævnelse. Og naar Herren befaler os at være fuldkomne, naar han omtaler nogle som fuldkomne, og Apostlerne arbejdede,

stred og bad for at bringe Menneskene til dette Maal, saa maa det være os klart, at der ikke er Tale om en absolut Fuldkommenhed, der alene findes hos Gud; heller ikke en relativ Fuldkommenhed, som ikke kan tabes, lig den, Englene besidder. Ikke heller kan det være en Fuldkommenhed uden Brøst og Mangler lig den, vore første Forældre havde før Syndefaldet, men kun en saadan, som den, vi i det foregaaende har beskrevet som opnaaelig i denne Verden.

5) Vi kalder denne Fuldkommenhed „kristelig Fuldkommenhed,“ først for at adskille den fra Guds, Englenes og de første Menneskers oprindelige Fuldkommenhed; dernæst fordi den kun kan opnaaes og bevares ved Kristi Fortjeneste og hans Aands uafsladelige Virken.

Man maa ikke glemme, at den Tilstand, hvorom der her handles, ikke opnaaes uden ved en fuld Opofrelse til Gud og en uskrømtet Tro paa Jesu Blods rensende Kraft, og den kan ligesaa lidt bevares uden samme. Det er Kristus, som renser, og det er ham, som opholder; han er Vintræet, og vi er Grenene. Afbrudt fra ham er der kun Død og Glendighed. Vi antager derfor, at Benævnelsen „kristelig Fuldkommenhed“ har sin Berettigelse baade i Guds Ord og i selve Tilstandens eget Væsen.

Idet vi nu ser tilbage paa, hvad vi i dette Foredrag har behandlet, vil det vise sig, at der er Grund til at antage, at der mellem Statskirken og Methodistkirken er Enighed i Læren om, hvori Gjenfødselen og Helliggjørelsen bestaar, nemlig at Gjenfødselen er den Naadegjerning, at Gud kommer til os og ved sin Aand fornøyer vort Hjerte og gjør os til nye Skabninger i Kristo Jesu, og at Helliggjørelsen bestaar i Sjælens fortsatte Renselse fra den iboende Synd og det nye

Menneskes Tilbekt i Naaden. Vi har seet, at der er Forskjel i Opfattelsen om, hvorvidt Helliggjørelsen kan ventes opnaaet i denne Verden. Ifølge Statskirkens Lære skal Synden hænge ved de Troende, „saalænge de lever,“ og de maa, indtil deres Legeme er herraadnet i Graven, forblive kun halvdels rene og hellige. Methodisterne kan ikke finde denne Lære grundet i Guds Ord. De tror, at Jesu Kristi, Guds Søns Blod kan i denne Verden, førend Sjælen forlader Legemet, rense den Troende fra al Synd. 1 Joh. 1, 7. Vi tror, det sker, naar den retfærdiggjorte Sjæl af ganske Hjerte overlader sig til Gud og i Troen annammer den forjættede Naade. Vi har søgt at paavise de Grunde, hvorpaa vi bygger denne vor Tro, og overlader til den tænksomme og sandhedsføgende Læser at bedømme, hvad der er mest overensstemmende med den evige Sandhed.

Om Sakramenterne.

Sjette Foredrag.

Vi agter nu at vende vor Opmærksomhed til Læren om Sakramenterne.

Bed at se hen til den Aug. Conf. Art. 13, som handler om Sakramenternes Brug, finder vi følgende: „Sakramenterne er indstiftede, ikke alene for at være Bekjendelsestegn iblandt Menneskene, men meget mere for at være Tegn og Bidnesbyrd om Guds Villie imod os, fremstillede for at vække og styrke Troen i dem, som bruger dem. Derfor skal man bruge Sakramenterne saaledes, at Troen kommer til, som tror de Forjættelser, der ved Sakramenterne rækkes og vises. De fordømmer dem, som lærer, at Sakramenterne retfærdiggjør af gjort Gjerning og ikke lærer, at der ved Sakramenternes Brug kræves Tro, som tror, at Synderne forlades.“

I Methodistkirkens 16de Religionsartikel læser vi om Sakramenterne følgende:

„De af Kristus anordnede Sakramenter er ikke blot Tegn eller Kjendemerker paa de Kristnes Bekjen-

delse, men de er meget mere visse Vidnesbyrd om Guds Naade og Belvillie imod os, ved hvilke han paa en usynlig Naade virker i os og ikke blot opliver, men styrker og befæster vor Tro paa ham Sakramenterne blev ikke indstiftede af Kristus for at bestues eller ombæres, men for at vi tilbørligen skulde bruge dem. Og kun for saadanne, som værdigen annammer dem, har de en gavnlig Følge eller Virken; men de, som annammer den uværdigen, paadrager sig Fordømmelse, som Paulus siger i 1 Kor. 11, 29."

Uf det her anførte, synes der ikke at være nogen Forskjel i Opfattelsen af denne Lære. Begge Samfund erklærer, at Sakramenterne er Tegne, dog ikke blot Tegne, men meget mere Vidnesbyrd om Guds gode Villie til os. De er, siges der, Naademidler, hvorved Gud virker i os for at styrke og befæste Troen. Der siges vistnok i den Aug. Conf., at de ogsaa er for at „vække“ Troen, men hermed kan der neppe menes andet, end hvad der i vor Bekjendelse menes med „oplive.“ Det kan ikke være Meningen, at Troen ved Sakramentet skulde stables eller frembringes; thi Confessionen siger, at man skal „bruge Sakramenterne saaledes, at Troen kommer til, som tror de Forjættelser, der ved Sakramenterne rækkes og vises.“ De, som bruger Sakramenterne maa altsaa have Tro til det, hvorom Sakramenterne vidner, nemlig til Jesum og den ved ham forhvervede Naade. Den Aug. Conf. siger derfor herom videre: „De fordømmer derfor dem, som ikke lærer, at der ved Sakramenternes Brug kræves Tro, som tror, at Synderne forlades.“ Hermed stemmer ogsaa Luthers Ord i hans store Katekismus Side 168: „Uden Tro nytter det (Sakramentet) intet, hvorvel det i sig selv er en guddommelig, overvættets Skat Thi det er saa bestemt, at hvad der ikke

er Tro, udretter intet dertil, modtager heller ikke noget. . . .“

Denne Opfattelse synes at falde ganske sammen med Skriftens Lære. Sakramenterne sættes ikke foran Troen, ikke heller raades man til at bruge dem for at faa Troen. At Apostlerne ikke havde den Tanke, at Sakramenterne skulde skabe eller stjænke Troen, fremgaar tydelig af Filippus's Ord i Ap. Gj. 8, 37. Kammerbenden spurgte ham: „Hvad hindrer mig fra at blive døbt?“ hvorpaa Apostlen svarer: „Dersom du tror af ganske Hjerte, maa det ske.“ Hvis Apostlen havde tænkt, at Daaben var et Middel til at skabe eller produsere Troen, saa kunde han ikke have krævet af Kammerbenden som Betingelse for at blive døbt, at han skulde tro af sit ganske Hjerte. Heller ikke er Nadveren indstiftet for at skabe Troen, men for at oplyse, styrke og befæste den. Dette fremgaar af den Kjendsgjerning, at Nadveren ikke blev indstiftet for Verdens Børn, som ingen Tro har, men for Guds Børn, der allerede er troende. Begge Sakramenter er indstiftede for Guds Børn, det ene som en Besegling paa Guds Forjættelser og Barneretten ved Jesu Kristi Fortjeneste; det andet til Troens Bestyrkelse og det aandelige Livs Næring. Det første bruges derfor kun en Gang for alle, det andet derimod gjentagende gennem hele Livet. Da Daaben ligesom Omstjærrelsen er en Besegling paa den ved Kristus forhvervede Retsfærdighed, kan den med Rette kun anvendes paa dem, der hører Guds Rige til, det er de, som er „retsfærdiggjorte uforskyldt af Guds Naade ved den Forløsning, som er i Kristo Jesu.“ Det er jo ogsaa en Kjendsgjerning, at Kirken, førend den døber nogen voksen, spørger samme, om han tror. Dersom nogen svarede at han ikke tror, mon Kirken vilde døbe ham? eller mon han vilde med-

dele Nadveren til nogen, der bekjendte, at han ingen Tro havde paa Jesus? Kirken kræver, at hos voksne Personer maa Troen være tilstede før Daaben, ligesaa vel som før Nadveren, men den antager, at denne Tro ved Sakramentet kan „oplives, styrkes og bekræftes.“

Heller ikke Petrus synes at have havt den Ansættelse, at Sakramenterne skulde skabe eller producere Troen. Der han fornam, at Kornelius og de, som var med ham, troede paa Jesum og havde annammet den Helligaand, beføl han, at de skulde døbes i Herrens Navn. (Ap. Gj. 10, 45—48; 11, 17.) At de havde annammet den Helligaand, var for Petrus et Vidnesbyrd om, at de nu var Guds Børn og som Følge deraf berettigede til at blive døbt. Han kom ikke til disse bedende og naadehungrige Sjæle med Sakramentet for at skabe eller frembringe Troen hos dem, men han prædikede Kristus for dem, og da han mærkede, at de ved Troen paa ham blev retfærdiggjorte og fik Andens Gave, fandt han det passende at døbe dem. Apostlerne synes saaledes ikke at have været af den Mening, at Sakramenterne skulde være Midler til at frembringe Troen, hvor der ingen Tro var. De døbt dem, som hørte Guds Rige til, og kun de troende „Disciple ansaaes“ berettigede til at „æde af Brødet og drikke af Kalken.“ Vi tror derfor overensstemmende med vor 16 Religionsartikel, at Sakramenterne er „visse Vidnesbyrd om Guds Naade og Velvillie imod os, ved hvilke han paa en usynlig Naade virker i os og ikke blot opliver, men styrker og befæster vor Tro paa ham.“

Dersom Ordet „vække“ i den Aug. Conf. Art. 13 har den Mening, som vi paa Grund af selve Artiklens Indhold saavel som af Luthers egne Ord

antager, det har, saa synes der i dette Punkt at være fuld Overensstemmelse.

Vi vil nu gaa over til at betragte de enkelte Sakramenter hver for sig og begynder da med Daaben. Herom læres i Statskirken blandt andet følgende.

I den Aug. Conf. Art. 9 læser vi: „Om Daaben lærer de, at den er nødvendig til Salighed, og at Guds Naade tilbydes ved Daaben, og at Børn skulle døbes, hvilke da ved Daaben overantvorbode Gud anammes til Naade hos Gud.“ I Luthers lille Katekismus læser vi om Daaben, at „den virker Syndernes Forladelse, frier fra Døden og Djævelen og giver alle dem den evige Salighed, som tror det saaledes, som Guds Ord og Forjættelse lyder.“

Fremdeles: Daaben er ikke „blot naturligt Vand, men et guddommeligt, helligt, himmelsk og saligt Vand.“ Daaben „er en saadan Stat, og et saadant Lægemiddel, som opsluger Døden og holder alle Mennesker i Live.“ „Saaledes ser man, hvad for en høi fortroeffelig Ting Daaben er, den river os ud af Djævelens Strube, giver os Gud til Eiendom, dæmper og borttager Synden, derefter dagligen styrker det nye Menneske og stedse gaar sin Gang og forbliver indtil vi fra dette Elende kommer til den evige Herlighed.“ (Luthers store Kat. Side 164. 170 og 179.) Her kunde anføres mere af samme Slags, men vi antager ikke, at det er fornødent.

I Methodistkirken læres at Sakramenterne er „udvortes synlige Tegn paa en indvortes og usynlig Naade,“ og at Daaben med Vand i den treenige Guds Navn betegner „en Død fra Synden og en ny Fødsel til Retfærdighed.“ De, som døbes, bliver derved indtagne i Kristi synlige Kirke, forpligtede til at holde alt, hvad Kristus har befalet, og berettigede til Delag-

tighed i alle Kirkens Privilegier." (Meth. Katekismus.)
 I en af sine Prædikener siger Wesley: „Daaben er ikke den nye Fødsel, disse er ikke en og den samme Ting Intet er tydeligere, end at Daaben ikke er Gjenfødselen Hvad kan være mere ligefrem, end at den ene er en udbortes, og den anden en indvortes Gjerning; den ene en synlig, den anden en usynlig Ting og derfor ganske forskellige fra hinanden. Den ene er en Handling af Menneskene, rensende Legemet, den anden en Forandring virket af Gud i Sjælen, saa at den første er ligesaa forskjellig fra den sidste, som Sjælen er fra Legemet, eller Vandet fra den Helligaand." (Wesleys Serm. 1 B. S. 405.) „Daaben er et Tegn paa den nye Pagts Betsignelse, idet den betegner Renselsen fra Synd og Udødselsen af den Helligaand; den er ogsaa et Segl, idet den, forrettet efter Kristi Befaling, er et bestandigt Pant paa hans uforanderlige naadige Villie til dem, som tror og er døbt." (Watsons Ex. Math. 28, 19). „Daaben er det synlige Tegn paa den Helligaands rensende og helliggjørende Indflydelse Daaben forandrer intet, men den dermed betegnede Naade renses og helliges. De, som tror, at Daaben er Gjenfødselen, kjender hverken Strifterne eller Guds Kraft; derfor farer de meget vild." (Adam Clarke over Tit. 3, 5.)

Daaben med Vand i den treenige Guds Navn er forordnet af Gud og derfor en hellig Handling indstiftet til hans Ære og Menneskenes Betsignelse. Den er et Tegn paa Aandens Daab eller Hjertets Fornøelse og Renselse ved Kristi Blod; den er et Segl og Pant paa Guds Naadepagt med Menneskene; den er et Indlemmelsesmiddel i Kristi synlige Kirke. Den er ogsaa et Naademiddel til Troens Dplivelse og Befæstelse.

Uf det anførte maa det være os klart, at Metho-

distrikten ikke tilskriver Daaben den samme Virkning som Statskirken. Den lutherste Lære er, at „Daaben er fornøden til Salighed,“ og at Børn først ved den „annammes til Raade hos Gud.“ Videre, at Daaben virker Syndernes Forladelse, frier fra Døden og Djævelen,“ at den „river os ud af Djævelens Strube og giver os Gud til Eiendom,“ samt at den „opsluger Døden og holder alle Mennesker i Live.“ Methodisterne tror ikke dette. De kan ikke tro, at Daaben er nødvendig til Salighed, 1) fordi der intet Sted i Skriften findes nogen saadan Erklæring, 2) fordi det vilde medføre Fordømmelsen af mange hellige Mænd og Kvinder, der vel forsætlig har undladt at lade sig døbe, men dog har levet og døet i Troen paa den Herre Jesus Kristus, som til Ets. mange troende Kvætere; 3) fordi det modsiges Skriftens tydelige Lære om Frelse ved Troen uden Gjerninger. Methodisterne kan ikke tro, at spæde Børn først ved „Daaben annammes til Raade hos Gud,“ 1) fordi dette ikke læres noget Sted i Guds Ord; 2) fordi det indbefatter, at alle smaa Børn før Daaben er under Guds Bredde og i Satans Magt, hvilket strider imod Frelserens Ord; 3) fordi det indbefatter, at alle Børn, som dør uden Daab er udsatte for den evige Fortabelse, hvilket ikke alene er imod Guds Ord, men strider imod Guds Visdom, Retfærdighed, Barmhertighed og Kjærlighed. Methodisterne kan heller ikke tro, at „Daaben virker Syndernes Forladelse og frier fra Døden og Djævelen o. s. v.“ 1) fordi en saadan Lære ikke findes i Guds Ord; 2) fordi det vilde indbefatte, at Veien til Himlen var bred, og at mange gif paa den, hvilket er imod Skriften; 3) fordi det vilde være at lægge Frelsegjerningen i Synderes Hænder og gjøre vor Salighed afhængig af andre Menneskers Villie, thi ingen kan døbe sig selv,

Handlingen maa udføres af et andet Menneske. Lige-
faalidt kan Methodisterne tro, at Daaben „river os ud
af Djævelens Strube og giver os Gud til Eiendom,
og at den „opsluger Døden og holder alle Mennesker i
Live.“ 1) fordi denne Lære ikke findes i den Hellige
Skrift; 2) fordi det er at berøve Herren Gien for vor
Frelse, idet Naademidlet tilskrives Gjerninger, som alene
Naadens Gud kan udføre; 3) fordi det bestemt modsi-
ges af aabenbare Kjendsgjerninger, idet mange tusinde
Døbte fremdeles er i Djævelens Snare, indhyllede i den
aandelige Døds tykke Mørke.

Vi har nu seet Forstjellen med Hensyn til denne
Lære tilligemed Grundene for samme.

Men nogen vil maaske sige: Er det ikke urigtigt
at negte Daaben en saadan guddommelig Kraft til at
frelse Sjæle? Det vilde være urigtigt, dersom den
Hellige Skrift tilskrev Daaben saadan frelsende Kraft,
men man leder forgjæves i Guds Ord efter en saadan
Lære. De Skriftsteder, som man i Almindelighed frem-
fører til Bevis for denne Lære, har vi tilforn under-
søgt, og vi har fundet, at de intet Bevis indeholder.
Men er det ikke farligt og til stor Skade for Sjælene
saaledes at benegte Daabens Nødvendighed og saliggjø-
rende Virkning? Det er udentviol til stor Skade for
mange Sjæle, at man tiltror et Naademiddel større
Kraft og Virkning, end Skriften tillægger det, thi naar
man ifølge saadan Tro søger Naade der, hvor den ikke
findes, eller hviler paa noget, som ikke er til, da be-
drager man baade sig selv og mange andre til ubodelig
Skade. Methodisterne savner ikke de Herligheder, som
Statskirken tilskriver Daaben. De finder alle disse
Ting i sin fulde Kraft og rige Fylde i Frelseren selv.
I ham har de alt af Naade for medelst Troen. I
ham bor al „Guddommens Fylde,“ og der er nok i

ham for den ganste Verden. De, der bygger paa Daaben, bedrager sig selv, men de, som bygger paa Kristum, den evige Sandhedsklippe, vil aldrig blive bedragne. Ikke i Daaben men i hans Blod har vi Forløsning og Syndernes Forladelse. Det er hans Blod, som renser fra al Synd og Urenhed. Det er ikke ved Daaben, men ved Jesu frelsende Arme, at vi overføres fra Mørket til Lyset, fra Satans Magt til Gud, og alene i Jesu Bunder og Saar er der Ly og Befrielse mod alle vore Saligheds Fiender. De forløste Sjæle i Himlen synger ikke om Frelse ved Daaben, men om ham, som var slagtet og har kjøbt dem med sit Blod, og gjort dem til Konger og Prester for Gud; (Aab. 5, 11. 12) de har overvundet Djævelen ikke ved Daaben, men ved Blodet og ved Ordet, de vidnede. (12, 11).

Ja, „lov et være Gud, som giver os Seier ved Jesum Kristum vor Herre!“ Amen.

Til sidst vil vi da i al Korthed betragte Læren om Nadveren. Om dette Punkt har der været adskillig Tale og Strid. Man har sagt, at vi ikke har noget Sakramente, at vi ingen Kristus har i Nadveren, at vi maa svinge os op til ham i Himlen o. m. s. Men lad os nu undersøge Sagen og se, hvormegen Sandhed der findes i alt dette.

I den Aug. Conf. Art. 10 læser vi: „Om Herrens Nadvere lærer de, at Kristi Legem og Blod i Herrens Nadvere i Sandhed er tilstede og bliver uddelt til de Nydende. Og de forkaster dem, som lærer anderledes.“ I Methodisternes Troeslære Art. 20 læser vi følgende: „Herrens Nadvere er ikke alene et Tegnpaa den Kjærlighed, som Kristne bør have til hverandre indbyrdes, men den er meget mere et Sakramente og Bant paa vor Forløsning ved Kristi Død,

faa at for dem, som rettelig, værdig og i Troen annamme den, er Brødet, som vi bryde, en sand Delagtighed i Kristi Legeme, og Velsignelsens Kalk en sand Delagtighed i Kristi Blod." „Kristi Legeme gives, tages og nydes i Nadveren alene paa en himmelsk og aandelig Maade, og det Middel, hvorved Kristi Legeme modtages og nydes i Nadveren er Troen."

Bed at sammenholde begge disse Artikler finder vi, at der i begge læres, at Herrens Legeme og Blod er tilstede og nydes i Nadveren. Der kan kun blive Spørgsmaal om, hvorledes han er tilstede og hvorledes han der nydes. Hertil svares af Methodistkirken, at han er tilstede paa en aandelig Maade og nydes ved Troen. Det kan fra enkelte Udtryk i den lutheriske Lære synes, som om man troede, at Jesus er tilstede i Nadveren paa en naturlig og materiel Maade. Der siges til Efs. i Anhanget til Konfordinabogen, at det, som gives og modtages i Nadveren, „er Kristi sande, naturlige Legeme, som har hængt paa Korset, og det sande, naturlige Blod, som er flydt af Kristi Side." Det Legeme, som hang paa Korset, var ikke alene naturligt, men ogsaa materielt, saa var ogsaa Blodet, som flød fra hans Side, det kunde baade sees og tages paa. Dersom det er dette, vi modtager i Nadveren, da maatte det ogsaa der kunne sees og smages; men det er bitterligt, at dette ikke lader sig gjøre. Dersom vi i Nadveren nyder det sande, naturlige Legeme, som hang paa Korset, og det sande naturlige Blod, som flød der fra hans Bunder, hvad var det da, som Disciplene nød i den første Nadvere, før Kristi Legeme var korsfæstet, og før Blodet var udøst? Spiste de af hans naturlige Legeme, som stod for dem, og drak de af hans naturlige Blod, som da flød i hans Aarer? Dersom det var Legemet, der skulde vederkvæges og

næres, da kunde der være nogen Rimelighed i dette, thi Legemet kan modtage og næres af naturligt Kjød og Blod, men Nadveren er jo bestemt som Naade- maaltid for Sjælen. Antag til Gks., at Sjælen kunde modtage naturligt Kjød og Blod, hvad vilde det gavne? Da Jesus talede til Jøderne om at æde hans Legeme og drikke hans Blod, og disse forargede sig derover, fordi de opfattede det paa en kjødelig naturlig Maade, sagde han til dem: „Forarger dette eder? Om I da faar se Menneffens Søn fare op did, hvor han var før?“ da vil I vel forstaa, at jeg ikke kan mene, at det er dette naturlige Legeme af Kjød og Blod, som er „sandelig Mad og Drikke“ for eders Sjæle. Nei, — „det er Anden, som levendegjør, Kjødet gavner intet.“ (Joh. 6, 61—63.) Denne Væden og Driften af Jesu naturlige Legeme og Blod er ikke alene urimelig og uden Grund i Skriften, men ogsaa selv om det var muligt, ifølge Jesu Ord uden mindste Gavn for Sjælen. Denne Lære siges at modsiges ogsaa af Udtalelser i andre lutheriske Lærebøger. Der siges nemlig i de autoriserede Forklaringer, at der i Nadveren er to Ting tilstede, 1) noget jordiskt og synligt, nemlig Brød og Vin; 2) noget himmelskt og usynligt, nemlig Kristi Legeme og Blod. Dette tror ogsaa Methodistkirken. I deres Katekismus spørges:

„Gvad er det udvortes Tegn eller Middel, benyttet i Herrens Nadvere?“

Svar: „Brød og Vin annammet efter Kristi Befaling.“

„Hvillen er den indvortes Naade i dette Sakramente?“

Svar: „En Deltagelse af Kristi Legeme og Blod, hvorved vi mindes om hans Dofrelse og Død, igjennem hvilke vi annamme aandelig Kraft til at gjøre hans Villie.“

Her erkjendes af begge Samsund, at Kristi Legeme og Blod er tilstede i Nadveren paa en himmelsk og usynlig Maade. Det, som er himmelsk og usynligt, kan ikke være naturligt som det, der hang paa Korset. Der er altsaa ifølge dette fuldstændig Enighed om, at alle Troende i Nadveren deltager af Jesu nærværende, men usynlige Legeme og Blod, som Paulus siger: „Velsignelsens Kalk, som vi velsigne, er den ikke Kristi Blods Samsund? det Brød, som vi bryde, er det ikke Kristi Legems Samsund?“ (1 Kor. 10, 16.)

Stjønt der er, som vi har seet, enkelte Udtryk i den lutherste Lære, der synes at maatte forstaaes saaledes, som om man mente, at Kristus skulde være nærværende i Nadveren paa en naturlig og materiel Maade, antager vi dog, at de fleste tror, han er tilstede paa en aandelig og usynlig Maade og annammes af de troende Sjæle. Hvis saa er, da er der Overensstemmelse i det mest væsentlige med Hensyn til dette Sakramente. Jeg siger, det mest væsentlige, thi det maa ikke fornægtes, at der findes virkelige Uoverensstemmelser i de mindre væsentlige Stykker. Til disse henregner jeg den Paastand, at Kristus kan annammes med Munden uden Tro, og at Jesus paa denne Maade annammet bringer Forhærdelse og Dom i Sjælen. Den første Paastand kommer til syne i den Aug. Conf. Art. 10, hvor der siges, at „Kristi Legeme og Blod . . . bliver uddelt til de Nydende.“ At der med de „Nydende“ menes alle, som deltager i Nadveren, baade Troende og Bantro, sees af den videre Udvikling af Læren. I Konkordiabogen Side 218 siges, at Kristi Legeme og Blod „annammes ikke blot af fromme, men ogsaa af ugudelige Kristne.“ Med „ugudelige Kristne“ mener man vel ubodfærdige Syndere, der ingen sand Tro har. I samme Bog Side 347 siges, at de forkaster den Lære,

at de Vanthro og Ubodfærdige i den hellige Nadvere ikke modtager Kristi sande Legeme og Blod. I Anhanget til denne Bog siges Side 461, at Kristi Legeme og Blod nydes ogsaa af de „Uværdige, som gaar derhen uden Bod og sand Tro.“ Her læres altsaa, at Kristus kan annammes med Munden uden Tro. Ifølge dette maa Kristus følge med Brødet, hvor Presten behager at føre det hen. Luther siger, at „om end en Skjelm tager eller giver Sakramentet, saa tager han dog det rette Sakramente, det er Kristi Legeme og Blod, ligesaavel som den, der omgaaes dermed paa det allerbeddigste.“ (Luth. store Kat. Side 184.) Altsaa om en Skjelm tager Sakramentet og giver det til en anden Skjelm, (for ikke at sige noget værre) saa maa Kristus følge med og tage Herberge hos en saadan. Der behøves, ifølge denne Lære, ingen Tro hverken hos Meddeleren eller Modtageren; Kristus gives, tages og nydes altsaa uden denne. Methodisterne kan ikke tro dette. Vel er ikke Sakramentets Virkning afhængig af Meddelerens Tro, men Herren har dog aldrig givet en ugudelig vantro Skjelm Fuldmagt til at meddele Nadveren til Guds Børn, end sige til de Vanthro og Ugudelige. Siger ikke Herren til den Ugudelige: „Hvad kommer det dig ved at fortælle mine Skikke, og hvad vil du tage min Pagt i din Mund.“ „Jeg vil sende Forbandelsen paa eder og forbande eders Betsignelser, ja, jeg har allerede forbandet enhver af dem.“ (Salm. 50, 16; Malk. 2, 1.)

Med denne, den lutherste Lære, at de Vanthro og Ugudelige annammer Kristus med Munden, modsiges, synes mig, af Luther selv. „Det er nu,“ siger han, „den hele kristelige Beredelse til værdig at annamme dette Sakramente. Thi efterdi saadan Skat foreslægges i Ordet, kan man ikke gribe og tilegne sig den paa an-

den Maade end ved Hjertet. Thi med Næven vil man ikke kunne gribe saadan Gave og evig Stat. At faste og bede o. s. v. kan vel være en udvortes Beredelse og Børnesøvelse, paa det Legemet kan te sig tugtigt og ærbødig mod Kristi Legeme og Blod, men det, som gives deri og dermed, kan ikke Legemet tilegne sig. Men Troen gjør det i det Hjerte, som erkjender saadan Stat og begjærer den." „Hvor nu Troen findes med sine Frugter, der er det ikke en løs Uthdning, men Gjerningen er derved; men hvor Troen ikke er, der bliver det et blot og bart ufrugtbart Tegn." (Quth. store Nat. Side 177 og 189.) Vi ser altsaa, at to Ting er klart fremholdte: først, at den Ugudelige, som ingen Tro har, annammer Kristi sande Legeme og Blod; andet, at der, hvor Troen ikke findes, bliver Sakramentet et blot og bart ufrugtbart Tegn. Her er en aabenbar Selvmodsigelse. Hvorledes den Vantro kan annamme Kristi Legeme og Blod af et blot og bart ufrugtbart Tegn maa blive en mørk Gaade, som vi maa overlade til Bedkommende at løse.

Det andet Punkt i Nadverlæren, hvori vi sagde, at vi ikke stemmer overens med Statskirkens Lære, er dette, at Kristus annammet i et vantro Hjerte bestyrker det i sit Hykleri og gjør det mere sikker i Synden. (Se Sverdrups Forkl.) Man søger at støtte denne Paastand med Pauli Ord: „Hvo, som æder og drikker uværdigen, æder og drikker sig selv til Dom." Men man mærke her, at Paulus siger ikke: Hvo, som æder Kristi Legeme og drikker hans Blod uværdigen, men „hvo, som æder dette Brød og drikker Herrens Kalk uværdigen, skal være skyldig i Herrens Legeme og Blod." (1 Kor. 11, 27.) De kommer til Herrens Bord enten af en Vane eller for Skits Skyld eller ogsaa blot af Hykleri; de kommer til

dette som til et andet Vord og gjør ingen Forffjel — agter ikke paa, at Herren er der for at meddele sig til sine Børn. De kommer frem for med et forræderst: „Hil være dig!“ at kysse ham lig Judas, og for dette deres Hykleri, denne deres Bantro og Ondskab er deres Uden af Brødet og Drikken af Kalken en Handling, der bringer Guds Brede og Dom over dem. At man kan æde og drikke sig selv til Dom, beviser derfor ikke, at en Ugudelig uden Tro kan æde Jesu Legeme og drikke hans Blod.

At man kan annamme Jesus til Dom, modsiges ogsaa ligesom af Frelseren selv. Han sagde til Jøderne: „Sandelig, sandelig siger jeg eder: dersom I ikke æde Menneskenes Søns Kjød og drikke hans Blod, have I ikke Livet i eder. Hvo, som æder mit Kjød og drikker mit Blod, har et evigt Liv; og jeg skal opreise ham paa den yderste Dag. Thi mit Kjød er sandelig Mad, og mit Blod er sandelig Drikke. Hvo, som æder mit Kjød og drikker mit Blod, han bliver i mig og jeg i ham. Ligesom den levende Fader udsendte mig, og jeg lever ved Faderen, ligesaa skal og den, som mig æder, leve ved mig“ (Joh. 6, 53—57). Naar Jesus siger: „Hvo, som æder mit Kjød og drikker mit Blod, har et evigt Liv,“ da tør vi ikke sige, at nogle, som æder hans Kjød og drikker hans Blod, derved søres nærmere den evige Død.

Som Resultat af vor Undersøgelse af dette Emne har vi fundet, at der er flere Punkter i den lutherste Lære om Daaben, som vi ikke kan billige, da vi ikke finder nogen Hjemmel for dem i Guds Ord, men derimod, at de er stridende mod sammes almindelige Indhold saavel som mod aabenbare Kjendsgjerninger. I vor Undersøgelse af Læren om Nadveren fandt vi Grund til at antage, at der er Enstemmighed i de væ-

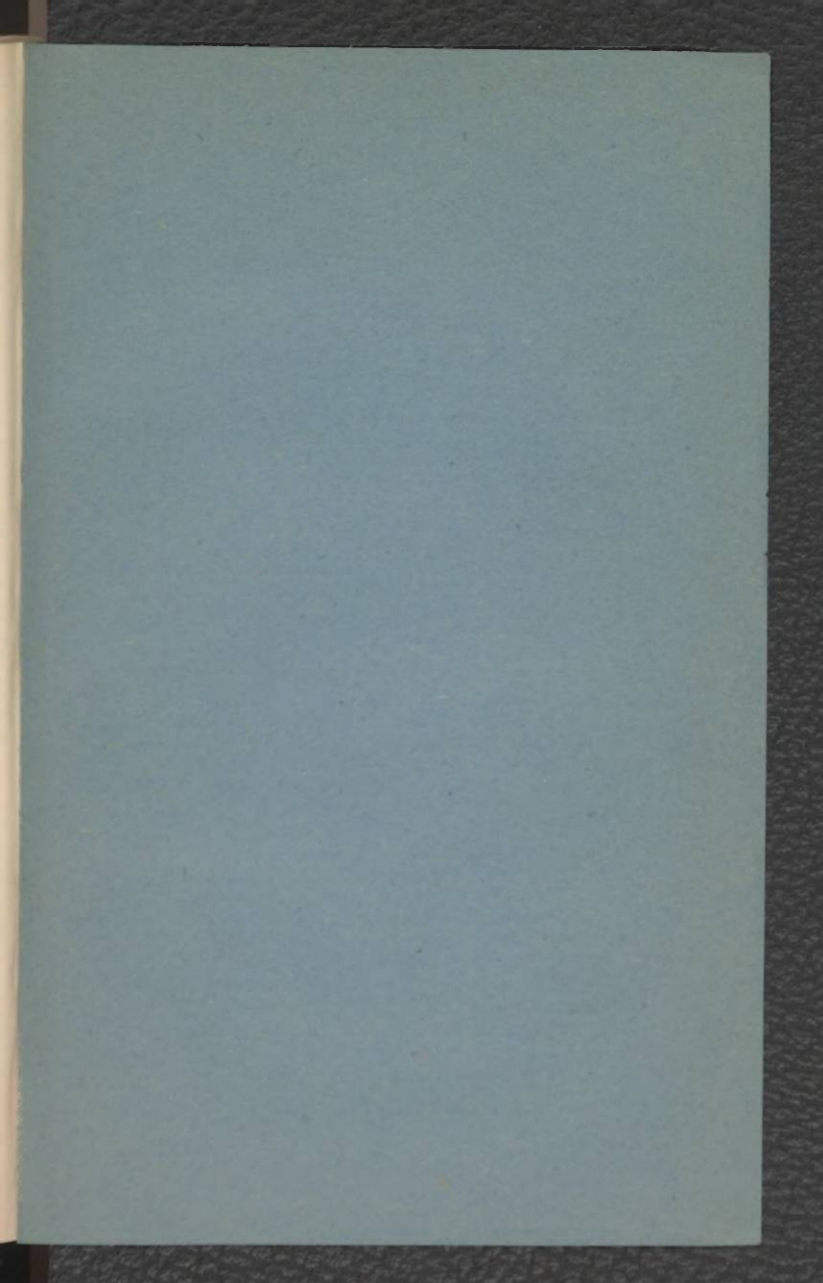
sentligste Punkter, nemlig deri, at Kristi Legeme og Blod gives, tages og nydes i Madderen af de Troende, men at vi ikke tror, at Kristus kan annammes uden Tro blot ved Munden, ikke heller at Kristus annammet i Hjertet kan medføre mere Død og Dom for dem, som annammer ham.

Vi har nu forsøgt i Korthed og som vi haaber paa en for alle letfattelig Maade at fremstille den Forskjel, der findes imellem Statskirkens og Methodiskirkens Lære. Vi har med disse Foredrag villet besvare det Spørgsmaal, der saa ofte er rettet til os: „Hvad Forskjel er der imellem Statskirkens og Methodiskirkens Lære?“ De forskjellige Skrifter, som vore Modstandere har udgivet om denne Gjenstand, har mere forvandt vor Kirkes Lære end fremstillet og forklaret den. Skjønt vi i det Foregaaende ikke har udeladt noget Punkt, hvorom der, saavidt vi ved, er nogen Meningsforskjel angaaende Læren, saa er vi dog meget villige til at erkjende, at Besvarelsen i flere Henseender er mangelfuld og langtfra saa fuldstændig, som den burde have været. Dog tror vi, at den upartiske og opmærksomme Læser, af hvad der er sagt, kan finde ovenstaaende Spørgsmaal besvaret.

Jeg vil dog gjerne have mindet om, at det er ikke den forskjellige Opfattelse af de omhandlede Lærepunkter, som er af største Bigtighed for os. At vi tror paa Jesus og ved den Helligaand bliver fornøede efter Guds Villeder er det ene Fornødne. Men omendskjønt Troen paa Jesus og Sjælens Fornøelse ved den Helligaand er det ene fornødne og tilstrækkelige for et saligt Samsund med Herren her og hisset, saa er det dog ikke af ringe Betydning at have en ret Opfattelse af de Sandheder, der skal lede os til Tro og Hellighed. Lad os takke Herren for, at Hovedsand-

hederne i Guds Ord er saa klart og tydelig fremstillede, at ialmindelighed alle protestantiske Kristne har samme Opfattelse derom. Med Hensyn til adskillige andre, om ikke væsentlige, saa dog mindre vigtige Punkter, herster der forskjellige Meninger. Dette vilde der maaske for en Del raades Bod paa, dersom enhver Troende, der interesserer sig for at kjende Sandheden, som den er i Kristo, vilde nedlægge sine tilvante, til lærte og forudfattede Meninger og i Ydmyghed vende sig til Gud og hans Ord for ved Aandens Hjælp at finde Sandheden. Bed at sammenholde Skriftsted med Skriftsted og ved at stræbe efter i enhver Henseende at komme til en saadan Opfattelse af det enkelte, som stemmede med hele Skriftens almindelige Indhold, vilde vistnok saare meget være vundet. Dog, saalænge det maa erkjendes, at vi „forstaar i stykkevis og profeterer i stykkevis,“ kan vi ikke vente, at alle Guds Børn i et og alt vil naa til den samme Erkjendelse, men kunde de blot ledes til større Toleranse, til mere gjensidig Agtelse for hverandre og til mere fælles Arbejde mod det onde, da vilde dette blive Aarsag til større Glæde i Himlen og mere Fred paa Jorden.

Giv da, o Herre! at dette maa ske for Jesu Kristi Skyld! Amen.

I „Den religiøse Traktatforening“s Boghandel og hos Missionærene faaes følgende Bøger.

Biografi af John Wesley. En forfattet, interessant og lærerig Fremstilling af John Wesleys Liv og Virksomhed. Jubb.	Kr. 1,00
Hefstet	„ 0,60
Disciplin. den biskopelige Methodistkirkes Troeslære. I Guldsnit	„ 2,00
I Sjirting	„ 1,50
Forklaring eller den saliggjørende Sandhed fremstillet i Spørgsmaal og Svar. Til Brug ved Undervisningen i de ældre Børneklasser, ved Provemedlemmers Undervisning etc.	
I Sjirting	„ 0,50
I Papbind	„ 0,30
Katekismus No. 2. Den biskopelige Methodistkirkes Katekismus No. 2, oversat fra Engelsk, til Brug ved Undervisningen af de yngre Børneklasser. Jubb. i Sjirting og med forghltd Titel	„ 0,40
I Papbind	„ 0,25
Methodismens Historie. Med 6 Billeder (Br. Wesley's Portrat og flere). Denne Bog bør findes i enhver Kristens Hjem, som ærer John Wesleys Minde og takker Gud, fordi han opreiste ham til at udføre en saa stor Gjerning. Ingen bør være uden Kjendskab til hans mærkværdige Liv og Virksomhed og de Folger, som har flydt deraf i enhver Verdensdel. Jubb. i Sjirting med forghltd Titel	„ 1,50
Methodismen, hvorledes den er bleven fremstillet af lutheriske Præster. Belyst ved nogle Foredrag af Pastor M. Hansen	„ 0,20
Sammenligning mellem Katholicismen og Lutheranismen. Af Edw. Nielsen. I Sjirting	„ 0,50